140295

Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1995 йил 14 февраль, сешанба №20 (21.783.) Сотувда эркин нархда.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ МУҲТАРАМ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим

Сиз, жаноби олийларини, ҳукумат аъзолари ва мусулмон халқингизни Қуръони карим нозил бўлган муборак рамазон ойи кириб келиши билан табриклайман.

Инсонни ҳақиқат йўлига бошловчи, руҳ ва жоннинг покланиш ойи бўлмиш бу ойда ягона парвардигорнинг эътибори ва иноятига сазовор бўлиб, ислом олий мақсадларини илгари суришда самарали қадамлар қўя оламиз, деб умид қиламан.

Худованди каримдан Сиз, жаноби олийларига сиҳат-саломатлик ва муваффақиятлар, Ўзбекистон Республикасининг мусулмон халқига исломнинг олий таълимоти ёғдусида бахт ва саодат тилайман.

Акбар Ҳошимий Рафсанжоний,
Эрон Ислом Жумҳуриятининг Президенти.

СОҲИБҚИРОН ТЎЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК

11 февраль куни Вазирлар Маҳкамасида соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ташкилий қўмитасининг биринчи мажлиси бўлди. Мажлисни республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, шу қўмита раиси И. Жўрабеков бошқарди.

Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 29 декабрда қабул қилган қарорида бу шонли сана Ўзбекистонда кенг миқёсда нишонланиши қайд этилган. Шунга кўра «Амир Темур ва унинг дунё тарихида тутган ўрни» мавзуида халқаро анжуман ўтказиш, махсус халқаро туристик маршрутлар очиш, жаҳонгир номи билан боғлиқ обидалар ва қадамжоларни таъмирлаш ва ободонлаштириш кўзда тутилган. Қарорда, шунингдек, очиқ танлов асосида 1996 йилда Амир Темур шарафига Самарқанд ва Шаҳрисабз шаҳарларида ёдгорлик мажмуи ташкил этиш, соҳибқироннинг ҳаёти ва фаолияти, темурийлар даври ҳақида янги асарлар чоп этиш, бадиий фильм яратиш сингари ишларни амалга ошириш лозимлиги белгиланган.

Ана шу қарор асосида ташкилий қўмита ишлаб чиққан кенг кўламли тадбирлар дастури бўйича жойларда тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Меъморлар Тошкентдаги Амир Темур номи билан аталувчи ҳиёбонда барпо этиладиган музей лойиҳасини тайёрлаб, ташкилот қўмитасига тақдим этишди. Бу гўзал иншоот пойтахтимиз кўркига кўрк қўшибгина қолмай, темурийларга оид нодир қўлёзмалар, буюмлар тўпланган табаррук маскан бўлиб қолди.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамасининг мамлакат миқёсидаги байрам ва юбилей тадбирларини ўтказиш дирекцияси директори Б. Шодиев, Самарқанд вилояти ҳокимининг ўринбосари А. Худойқулов, Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари К. Остонов, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Ш. Жалилов, республика маданият ишлари вазири Э. Ҳайитбоев ва бошқаларнинг ахбороти тингланди. Сўзга чиққанлар бобокалонимизнинг тўйи республикамиздагина эмас, жаҳон миқёсида ҳам катта аҳамиятга эга экани ва бу шодиёнага катта тайёргарлик, ўта масъулият билан қаралмоғи лозимлигини таъкидлаб ўтишди. Мажлисда Амир Темур номидаги халқаро жамғарма ташкил этиш масалалари ҳам муҳокама этилиб, тегишли тадбирлар белгилаб олинди.

Мажлисда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, республика Бош вазирининг ўринбосари Р. Юнусов иштирок этди.

(ЎзА).

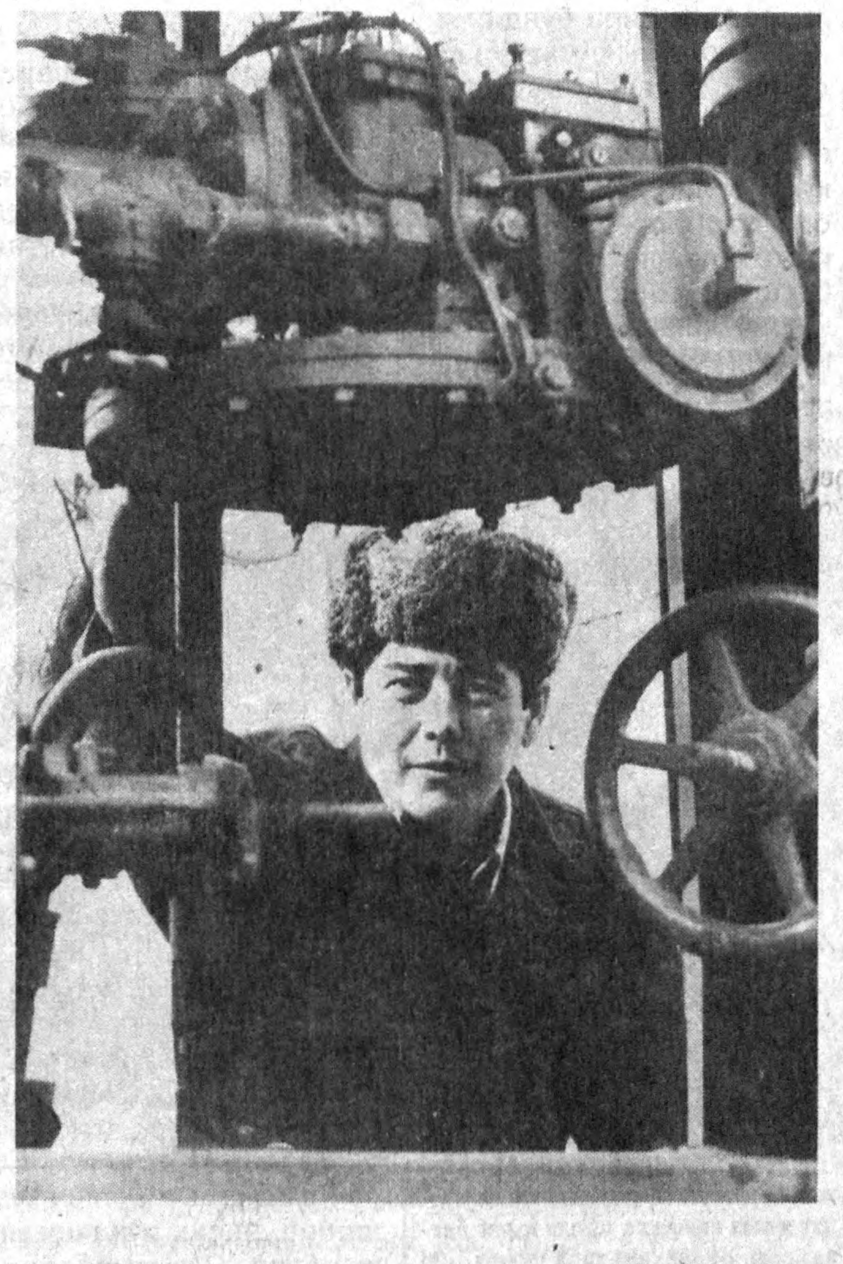

Иштихон тумани юқори босимли газ қувурларидан анча узоқ жойлашганлиги сабабли бу ерда аҳолини газ билан таъминлаш қониқарсиз эди. Мавжуд аҳволни яхшилаш мақсадида бир йил муқаддам бу ерда «Иштихонгаз» корхонаси ташкил этилди. Корхона йилига туман аҳлига 350 тонна суюқ газ етказиб бера олади.

Туманда ўтган бир йилнинг ўзида қарийб 102 километр масофага газ қувурлари ўтқазилиб, 2130 хонадон газлаштирилди. Яқинда Турум ва Кўктепа қишлоқларининг аҳолиси ҳам табиий газдан баҳраманд бўла бошладилар.

СУРАТДА: чилангар Зокир Ғаффоров.

Тоҳир НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган сурат.

Иқтисодиёт янгиликлари

ҚУРИЛИШ ЯКУНИГА ЕТМОҚДА

Америка Қўшма Штатларининг «Ньюмонт» фирмаси билан ҳамкорликда бунёд этилган Зарафшон шаҳридаги «Зарафшон-Ньюмонт» чиқиндиларни қайта ишлаш қўшма корхонасида қурилиш ишларининг 75 фоизи якунланди.

Шунингдек, чиқинди хом ашёдан ишқорлаш йўли билан олтин олишга мўлжалланган корхонада замонавий асбоб-ускуналар ўрнатилмоқда. Корхонада шу йилнинг июль ойида дастлабки маҳсулотни чиқариш мўлжаланяпти. «Зарафшон-Ньюмонт» тўла қувват билан иш бошлагач, 300га яқин киши доимий иш билан таъминланади.

«ЭНГ ЯХШИ БОБОДЕҲҚОН»

Республика «Маҳалла» жамғармаси Хоразм вилоят бўлими «Энг яхши бободеҳқон» кўрик-танловини бошлади.

Кўрикнинг асосий шартларидан бири деҳқоннинг ўз томорқасида, қўшимча ерида етиштирган ҳосили, деҳқончилик маданияти, ободончилик, кўкаламзорлаштириш ишларига қўшган ҳиссасини муносиб баҳолашдан иборат.

— Кўрик ҳозирги қишки шўр ювиш даврида бошланиб, кузги ҳосил мавсумида ниҳояланади, — дейди жамғарманинг вилоят бўлими раиси Э. Искандаров.

(ЎзА).

· Қишлоқ хўжалиги

ФОЙДАЛИ МУЛОҚОТ

Ўрта Чирчиқ тумани маркази — Тўйтепада бўлиб ўтган семинар-кенгаш мавзуи вилоят қишлоқ хўжалиги учун муҳим бўлган пахтачиликда йиғилиб қолган муаммолар ечимига йўл топиш, уруғчиликни районлаштириш ва уни ривожлантириш масалаларига бағишланди.

Семинар-кенгашда иштирок этган туманлар ҳокимлари, агросаноат бирлашмалари, пахта тозалаш корхоналари раҳбарлари, ушбу соҳанинг мутахассислари ва илмий-тадқиқот институтлари етакчи олимлари ўтган йил якунларини атрофлича таҳлил этиш билан бирга, жорий йил ва истиқболдаги муҳим вазифалар хусусида тўхталдилар.

Ҳар томонлама фойдали мулоқотни Тошкент вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари Т. Мирёқубов бошқарди. Семинар ишида республика қишлоқ хўжалик вазири Р. Ҳусанов нутқ сўзлади.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли тавсиялар қабул қилинди.

Абдунаби МАННОПОВ.

· Тадбиркорлик

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

· АНДИЖОН. «Андижонсут» ҳиссадорлик жамиятида қуритилган сутнинг чиқиндисидан казеин клей (ёпишқич) ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Янги маҳсулот жамоага катта даромад келтирмоқда. Унинг бир килоси 2 доллар миқдорида баҳоланяпти. Ҳиссадорлар яқин келажакда ўзларини валюта ҳисобларини очишни мўлжаллашмоқда. Унгача казеин ҳисобига корхонанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва ички эҳтиёжларини қондиришни маъқул кўришмоқда. Шу мақсадда харидорларга мол айирбошлаш усули таклиф этиляпти. Янги маҳсулот эвазига жамоа Россиядан полиэтилен клёнка ва қуритиш агрегатини олади. Санкт-Петербургдаги ташкилот эса сарёғнинг устига ўраладиган юмшоқ қоғоз билан қаймоқ солинадиган кичик ҳажмли идишнинг катта миқдорини казеинга алмаштиришга шартнома тузди.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ.

· Қадрият

АМИР ТЕМУР ЁДИ

· ҚАШҚАДАРЁ. Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги мамлакатимизда кенг миқёсда нишонланиши муносабати билан вилоят ҳокимининг қарори қабул қилинди.

Қарорга мувофиқ вилоят ташкилий қўмитаси тузилди. Қўмита зиммасига бу қутлуғ санага тайёргарлик кўриш тадбирларини ишлаб чиқиб, унинг ижросини ташкил этиш топширилган. Шунингдек, қарорда вилоят ҳокимлиги ижтимоий масалалар, фан ва маданият муассасалари гуруҳи, вилоятдаги олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, маданият ишлари бошқармаси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими ҳамда «Маънавият ва маърифат» жамоат ташкилоти билан биргаликда илмий-амалий конференция ўтказиш кўзда тутилган.

Илҳом КАРОМОВ.

· Ишлаб чиқариш

«МУСАФФО»НИНГ ШОЙИСИ

· САМАРҚАНД. Боғишамолдаги «Шойибоп» маҳалласида бундан 60 йил илгари шойи тўқиш артели тузилганди. Аста секинлик билан у кичик корхонага, кейин эса фабрикага айланди. Бу ерда бахмал тўқиш йўлга қўйилди.

— Корхонамиз аҳлининг уруш йилларидаги жасорати ҳар қанча таҳсинга лойиқ, — дейди 54 йил шу ерда меҳнат қилган Али Ғуломов. — Эркаклар ўрнида қолган аёллар, болалар кунига 12-14 соатдан меҳнат қилгандилар.

Фабрика ўзининг 60 йиллиги кунида «Мусаффо» ҳиссадорлик жамоасига айлантирилди. Корхонада ҳар йили 11 миллион метр шойи ва 6 миллион метр дағал мато тўқилаётир. Ҳадемай, янги бўяш цехи ишга тушади ва шойи тўқиш ҳажми 20 миллион метрга етказилади. Шуниси муҳимки, бу ерда ишлаётган 450 киши камида 20 йиллик тажрибага эга.

Фармон ТОШЕВ.

· Анъана

НАВРЎЗНИ ҚАРШИЛАБ

· ЖИЗЗАХ. Пахтакор туманидаги жанубий Мирзачўл каналидан фойдаланиш бошқармаси партия ташкилоти Наврўз байрами шарафига шанбалик ўтказишга қарор қилди.

Улар шанбалик кунида 15 минг туп терак кўчати ва қаламчалари ўтқазадилар. Шунингдек, мавжуд ҳудуд кўкаламзорлаштирилиб, ободонлаштирилади. Ишлаб топилган маблағ «Наврўз» хайрия жамғармасига ўтказилади. ХДП Пахтакор туман кенгаши бу ибратли ташаббусни қўллаб-қувватлади. Бундай ташаббус Жиззах вилоятининг барча туманларидаги партия ташкилотларида маъқулланмоқда.

Пардабой ТОЖИБОЕВ.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашининг XIV пленуми олдидан

МУСТАҚИЛЛИК ВА ДЕМОКРАТИЯ ЙЎЛИДАН

1994 йилнинг 25 декабрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларига ўтказилган сайловлар бизга мустабид тузумдан мерос бўлиб қолган сиёсий тузилмаларни миллий истиқлолимизни мустаҳкамлаш манфаатларига монанд ва жаҳон ҳамжамиятида давлат бошқарувининг умум томонидан қабул қилинган демократик қоидаларига мос, янги тизим билан алмаштириш жараёнини якунлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси — мустақил давлатимизнинг демократик йўл билан сайланган биринчи парламентидир. Жамиятимиз тарихида илк бор кўппартиялилик асосида ўтказилган сайловлар катта тарихий аҳамиятга молик воқеага айланиб, улар бутун дунёга мустақил Ўзбекистон ўз истиқлолини мустаҳкамлаш ва демократик ислоҳотлар йўлидан қатъий ва оғишмай бораётганлигини яна бир карра намойиш қилди.

Бу галги сайловларда Ўзбекистон Халқ демократик партияси, «Ватан тараққиёти» партияси ва маҳаллий Кенгашларнинг номзодлари барча даражаларда давлат ҳокимияти вакиллик идораларидаги депутатлик ўринларини эгаллаш учун кураш олиб бордилар. Сайловчилар ўз хоҳиш ирodaларини эркин ифодалаш, асосий сиёсий кучлар томонидан кўрсатилган уч ёки икки номзод орасидан энг муносибларини танлаш имкониятига эга бўлдилар.

Ўзбекистонда қарор топаётган кўппартиялилик демократик жамиятнинг асосий туб белгиларидан бири ҳисобланади. Жамиятда сиёсий партияларнинг бўлиши ва иш олиб бориши шунчаки оддий, қандайдир бир тақлидпарастликдан иборат нарса эмас. Улар амалда деярли барча даврларда ва барча мамлакатларда мавжуд бўлганлар, яъни жамиятда сиёсий ҳокимиятнинг вужудга келиши билан бирга, ҳатто, балким, айни шу сабаб боис, юзага келганлар. Ҳокимиятга таъсир ўтказиш ва унинг таянчи ёки мухолифи бўлиш — ҳамма вақт бундан манфаатдор хилма-хил кучлар учун зарур бўлган. Жамият тараққиётида демократик тартиботларнинг ўрнатила бориши билан ушбу ижтимоий вазифаларнинг шакллари маърифий тус ола бошлаган. Бу маънода, сиёсий партиялар жамиятни демократия асосида қайта қуришнинг муҳим таркибий қисмига айланди. Зеро, сиёсий партияларнинг бунёд этилишидан кўзланган асосий мақсад — ғоявий жиҳатдан уюшган кишилар томонидан иқтисодий, ижтимоий ва маънавий ҳаётнинг энг муҳим муаммоларини ҳал этиш йўлида биргаликда кураш олиб бориш воситасига эга бўлишдир.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўзининг ташкил топган дастлабки кунлариданоқ давлатимизда жаҳонда умум томонидан қабул қилинган демократик қоидалар, ҳар бир кишининг ўз сиёсий йўналишларини эмин-эркин танлаши ҳуқуқи мустаҳкам қарор топиши учун кураш олиб борди ва олиб бормоқда. Бундан уч йил муқаддам партиямиз Дастурида аниқ ва қатъий қилиб ифодаланган нуқтаи назаримиз шундан иборатки — ҳеч қандай ижтимоий-сиёсий куч ўз нуқтаи назарини бориб турган ҳақиқатнинг ўзи дейишга, ўзини унинг якка-ю ягона соҳиби, деб эълон қилишга ҳақли эмас. Бизнинг шунга ишончимиз комилки, жамият ва давлат олдида турган вазифаларни ҳал этиш йўлларининг у ёки бу нуқтаи назари ғоялар ва фикрларнинг маърифатли беллашувлари натижасида ғолиб чиқиши лозим. Биз ушбу тушунчани бундан буён ҳам қатъий туриб ҳимоя қиламиз. Сиёсий партиялар олға сурган мақсадлар рўёбга чиқишида парламент минбари, ўз нуқтаи назарини сиёсий мухолифлар билан ўтказиладиган баҳс-мунозараларда чуқур асослар билан исботлаш ва қабул қилинган қарорларни, давлат ҳокимияти вакиллик, бошқарув тизими идораларининг имкониятларидан фойдаланиш орқали, ҳаётга изчиллик билан тадбиқ этиш бош восита бўлмоғи лозим. Сайловларда халқимиз иродаси ғолиб чиққанлигини, жамиятимиз барча соғлом кучларининг Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов томонидан қатъият ва изчиллик билан ўтказилаётган ислоҳотларни чуқурлаштириш, мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлаш сиёсати атрофида жипслашганлигини биз уларнинг энг асосий, бош натижаси, деб ҳисоблаймиз.

Бўлиб ўтган сайловлар якунига кўра, Ўзбекистон ХДП вакилларидан 69 киши Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси (ўтган йили 25 декабрда бўлган сайловларда 54 киши, шу йилнинг 8, 22 январида бўлган қайта овоз бериш ва такрорий сайловларда тегишли равишда 13 ва 2 киши) депутатлари этиб сайланди. Бу депутатлар умумий сонининг 28 фоизига тенгдир. Ўзбекистон ХДП намояндалари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари депутатлари орасида қарийб 37 фоизни, шаҳар ва туман Кенгашлари депутатларининг 48 фоизидан зиёдини ташкил қилдилар. Партиямиз номзодлари жами сайловчилар учдан бир қисмидан кўпроғининг қўллаб-қувватлашига сазовор бўлди. Бу ҳол унинг жамиятдаги таъсири ва мамлакатимиздаги обрў-эътибори анчагина салмоқли эканлигини кўрсатиб турибди.

Сайловчиларнинг, жумладан, уларнинг умумсиёсий, умуммиллий натижалари бизни, умуман олганда, қониқтирди. Шу билан бирга, биз, партиямиз ва айниқса, бир қатор партия кенгашларимиз ва ташкилотларимиз ўз номзодларининг янада кўпроқ овоз олишларини ташкил қилиш учун мавжуд ҳамма имкониятлардан фойдаландилар, дея олмаймиз. Бу нарса, ўз навбатида, партиямизнинг Бухоро, Навоий, Хоразм вилоятларида, баъзи шаҳарлар ва туманларда ўтказилган сайловлардаги иштироки натижаларига салбий таъсир ўтказди.

И. А. Каримов сайловлар якунлари бўйича Ўзбекистон ХДП олиб борган ишларга мутлақо ҳаққоний баҳо берди. Сайловлар партиямиз амалий фаолиятида, хусусан, унинг сифат жиҳатдан янги дастурларни ишлаб чиқишида заиф жойлар мавжудлигини кўрсатди.

Биз ушбу баҳодан тегишли хулосалар чиқариб оламиз, ўз фаолиятимизнинг йўналишларини, шакл ва усулларини тубдан ўзгартирамиз. Энг муҳими — улар юртимиздаги буюк ўзгаришлар даври руҳига ҳамоҳанг бўлсин. Ушбу масала ва сайлов натижалари таҳлили яқин кунлар ичида бўладиган Марказий Кенгаш пленуми муҳокамасига қўйилади.

Ўзбекистон ХДПдан Олий Мажлис депутатлигига сайланган, партиямиз ишига, истиқлолимизни мустаҳкамлаш, ислоҳотлар сиёсатига чексиз содиқ бўлган депутатларимиз ҳам мазкур вазифаларни ҳал этишга кўмаклашишлари керак.

Ўзбекистон ХДПдан Олий Мажлис депутати этиб сайланганларнинг учдан икки қисмини халқ хўжалиги негиз тармоқларининг мутахассислари ташкил этадилар. 19 киши Ўзбекистон иқтисодий салоҳияти ўзагига кирувчи йирик корхона ва бирлашмаларга бошчилик қилмоқда. Уларнинг ҳар тўрттасидан бири илмий даражага эга. Партиямиз рўйхати бўйича депутатлик мандатини олганлар орасида халқ таълими ва соғлиқни сақлаш ходимлари, ҳуқуқшунослар бор.

Депутатларимизнинг кўпчилиги Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ва ислоҳотлар сиёсатини амалга ошириш ишига баракали ҳисса қўшаётган фаол жамоат арбоблари сифатида яхши танилган кишилардир. Улар орасида йирик олимлар, ижодий зиёлиларнинг таниқли намояндалари, баобрў жамоат ташкилотлари ва уюшмаларининг раҳбарлари бор.

Уларнинг ҳаммаси сайловолди кураши давомида жиддий имтиҳондан муваффақиятли ўтдилар, сиёсий курашчига хос асл фазилатларини намоён қилдилар.

Шундай қилиб, мамлакат парламентида Ўзбекистон Халқ демократик партияси номидан қатнашадиган депутатларимиз каттагина ижтимоий-сиёсий салоҳиятга эгадирлар. Бу эса, сайлов мавсумига киришган пайтимизда ўз олдимизга қўйган вазифаларни амалда бажариш учун яхшигина имкониятларни яратиб беради, деб ишонамиз.

Бундан кейинги фаолиятимизда партиямизнинг халқ фаровонлигини оширишга ва ҳар томонлама камол топган инсон шахсини шакллантиришга, мулкнинг анчагина қисмини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, унинг турли шаклларини ривожлантириш, соғлом тадбиркорлик ва шахсий ташаббускорликни рағбатлантириш орқали қаратилган иқтисодий ислоҳотларни изчил ўтказишдаги иштироки каби масалалар муҳим ўрин эгаллайди. Биз, шунингдек, иқтисодиёт таркибини қайта қуриш, Ўзбекистон халқ хўжалиги устивор тармоқларида замонавий илғор технологияларни жорий этиш ҳамда унга хорижий сармояларни жалб қилиш дастурини изчил рўёбга чиқариш ишида фаол қатнашамиз.

Биз мулкчилик муносабатларини такомиллаштиришни тақдирилюмон аҳамиятга эга вазифа, деб билдик ва ушбу масалага оид нуқтаи назаримиз бундан буён ҳам шундайлигича қолаверади. Зеро, ҳар бир ижтимоий ҳодиса, чунончи мустақиллик, инсонпарвар, адолатли жамият, ҳуқуқий давлат мустаҳкам негизга таянмас эканлар, улар ҳеч қачон барқарор бўла олмайдилар. Фақат замонавий ривожланган миллий иқтисодиёт ва мулк эгаси бўлмиш эркин шахслар, ҳур инсонларгина уларнинг мана шундай мустаҳкам негизи бўла олишлари мумкин.

Инсон ўз меҳнати натижаларига хўжайинлик қилган тақдирдагина фидокорона меҳнатдан манфаатдор бўлади.

Миллий истиқлол йўлидан дадил одимлаётган ёш давлатимиз олдида турган яна бир муҳим вазифа — мустақилликнинг маънавий асосларини шакллантириш, деб ҳисоблаймиз. Бой маънавиятсиз мустақиллик ҳам, тараққиёт ҳам бўлмайди. Чунки, маънавий дунёси бой одамгина қанот қоқади, ташаббус кўрсатади, фидокорона меҳнат қилади, эл-юрт манфаатлари, деб жон куйдиради. Инсон фикри-ёди, ақл-заковати, тафаккури билан қамраб олинган оламгина унга ўз қалбини очади, унинг эҳтиёжларига хизмат қилади.

Диёримизда истиқомат қилувчи барча фуқаролар учун умумий хонадонимиз — Ўзбекистонда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш партиямиз фаолиятининг муҳим йўналишларидан биридир.

Қадимий ўлкамизда истиқомат қилаётган юздан зиёд миллат ва элатлар вакилларининг байналмилал бирлигисиз Ватанимиз келажагини умуман тасаввур ҳам қила олмаймиз.

Бугунги кунда партиямиз ташкилотларида сайловлар натижаларини танқидий руҳда мушоҳада этиш, улардан зарур сабоқлар чиқариб олиш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Партиямиз парламентчилик фаолиятининг дастурини, унинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идораларида тузиладиган расмий фракциялари олиб борадиган ишларнинг шакл ва усулларини ишлаб чиқиш бўйича аниқ тадбирлар белгиланмоқда. Биз фракцияларимиздан ташқаридаги депутатлар билан ўзаро ҳамжиҳатликда иш олиб боришга қатъий аҳд қилганмиз. Бунда халқимизнинг туб манфаатлари, мустақил Ўзбекистонни тараққий эттириш истиқболлари муаммолари барчамизни жипслаштирувчи омил бўлади, деб ўйлаймиз. Бунинг учун барча зарур мурватлар мавжуд. Уларнинг ҳаракатга келтирилишига аминмиз.

Партиямизнинг сайловолди Сиёсий дастурида олға сурилган вазифаларини муваффақиятли ҳал этишнинг бош йўли — депутатларимизнинг биргаликда зўр бериб ишлашларидан, мавжуд имкониятлардан моҳирона фойдаланишларидан иборатдир. Давлат идораларининг самарали ишлашини, қонунлар, фармонлар ва қарорларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш ҳам шулар сирасига киради.

Барча депутатларни, уларни қайси сиёсий кучга мансубликларидан қатъий назар, бирлаштириб турувчи энг эзгу ва муқаддас умумий мақсад — мамлакатимизда ҳуқуқий демократик жамиятни бунёд этиш, чинакам бозор иқтисодиётини вужудга келтириш, келгуси авлодларга озод ва обод Ватан қолдиришдан иборатдир.

Ушбу мақсадларга эришиш йўлидаги бунёдкорона меҳнатда, жамиятни, республика раҳбарияти халқ манфаатларига мос равишда амалга ошираётган, ислоҳотлар сиёсати атрофида янада жипслаштириш ишида баҳоли қудрат иштирок қилишни партиямиз парламентчилик фаолиятининг олий маъноси, деб биламиз.

Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши биринчи котиби.

1995 ЙИЛ — МАМЛАКАТИМИЗДА ИҚТИСОДНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШ ЙИЛИ БЎЛСИН!

ХДП: сиёсий ташкилот нуфузи

ТЎҒРИ ЙЎЛ — ЭЛ ЙЎЛДОШИ

Ўзбекистон ХДП туман кенгаши, бошланғич ташкилотлари туман ҳокимлиги билан ҳамкорликда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, иқтисодий ислоҳотларни изчиллик билан амалга ошириш, овулларда янги ишчи ўринлари — кичик саноат корхоналарини вужудга келтиришда самарали ишлар олиб бормоқда. Кейинги икки йилда бир неча янги саноат корхоналари ишга туширилди. Транспорт, қурилиш тармоқлари анча кенгайди. Ўтган йили 1902 квадрат метр уй-жой, жамғарма банки, икки қаватли дорихона, бассейн, маданият, спорт ва бозор мажмуи, 150 ўринли касалхона-поликлиника фойдаланишга топширилди.

Бозор муносабатларига ўтиш давр муаммоларига, йилнинг ноқулай келишига қарамасдан деҳқонларимиз — шоликор ва пахтакорларимиз 1994 йилда яхши натижаларга эришдилар. Туман хўжаликлари 48 минг 41 тонна шоли топшириб, белгиланган режани 106 фоизга адо этдилар. «Хоразм», Ажиниёз номли шоличилик жамоа хўжаликлари меҳнаткашлари ўтган йилни муваффақиятли якунладилар. Аллаш Мақулов, Тўхтамис Асқаров, Кенесбой Гулмуратов, Жанабой Еркеев каби партия аъзолари бошлиқ бригадаларда 50-55 центнердан ҳосил олинди. Айни кунларда бригадаларда кўкламга тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди.

Туманда шоличилик билан бир қаторда пахтачилик ҳам етакчи ўринни эгаллайди. Давлатга 6 минг 668 тонна пахта топширилиб, режа ошириб бажарилди. «Қўнғирот» жамоа хўжалигидан Уразбой Худенов, Хўжамурод Оллобергенов бошлиқ бригадаларда пахта тайёрлаш режаси 120-125 фоизга бажарилди. Бу бригадалар етакчиларининг барчаси ХДП аъзоларидир.

Партия ташкилотлари ҳисобида турган 1907 аъзонинг асосий қисми ишлаб чиқаришда, жамоат ишларида фаол қатнашмоқда. Туман партия кенгаши шу кунги муҳим масалаларни кун тартибига қўймоқда. Туман кенгаши ижроия бюросида кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилаларни, уруш ва меҳнат фахрийларини, ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг аҳволи ҳақида туман, шаҳар таъминот бўлимлари мудирлари — партия аъзолари Ж. Отахонов, С. Аблаев, «Кўкдарё» жамоа хўжалиги раиси — партия аъзоси О. Собировнинг ҳисоботлари тингланди. Ютуқ ва камчиликлар таҳлил этилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

Бошланғич партия ташкилотларида сиёсий ўқувларни ташкил этиш ва бу борадаги ишларни янада такомиллаштириш, иш қоғозларини юритиш, партия аъзоларининг ижтимоий фаолиятини оширишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Қўнғирот пахта тозалаш заводи (директори М.Утепов, бошланғич партия ташкилоти котиби С. Бўронбоев), Орол бўйи темир йўли бўлими вагон депоси (бошлиғи М. Бобониёзов, бошланғич партия ташкилоти котиби А. Тў), 11-кўчма механизациялаштирилган колонна (бошлиғи Н. Болтаниёзов, бошланғич партия ташкилоти котиби И. Уролбоев) бошланғич партия ташкилотларида партиянинг ички ишларини ташкил қилишга тегишли масалалар муҳокама этилди... Пленумларда, ижроия бюро мажлисларида қабул қилинган қарорларнинг ижроси назорат қилинмоқда.

Миллий истиқлол мафкурасига асосланган тарғибот-ташвиқот ишларини жойларда олиб бормоқдамиз. Илғор тажрибаларни оммалаштириш ишлаб чиқаришда яхши самара бермоқда. Айниқса, тарихий меросимизни ўрганишда, қадриятларимизнинг қайта тикланишида, миллий маданиятимизни ривожлантиришда катта ишлар қилинмоқда. Ғалабанинг 50 йиллигини муносиб нишонлашга тайёрланмоқдамиз. Жамоат ишларида фаол қатнашаётган уруш фахрийлари Айтбой Есчанов, Михаил Маслов, Авезмурот Шарипов билан учрашувлар ўтказилди.

«Кўкдарё» жамоа хўжалигида уруш қаҳрамонлари хотирасига Ёдгорлик қурилди. Шу кунларда қорақалпоқ халқининг мумтоз шоири Ажиниёзнинг 170 йиллик тўйига тайёргарлик ишлари давом этмоқда. Шоирнинг ҳаёти ва ижодий фаолиятига бағишланган адабий конференциялар, учрашувлар ўтказилмоқда. Ажиниёз номли жамоа хўжалигида шоирнинг ҳайкали ўрнатилди.

Партия сафларини ишлаб чиқариш илғорлари, ёш йигит-қизлар билан кенгаймоқда. Ўтган йили 162 киши партия аъзолигига қабул қилинди.

Туман партия кенгаши бошланғич ва цех партия ташкилотлари ишларини мувофиқлаштириб халқ хўжалигининг турли соҳаларида партия аъзоларининг фаоллигини оширишга эришаверади.

Абдулҳамид КАМОЛОВ,
Ўзбекистон ХДП Қўнғирот туман кенгаши биринчи котиби.

ТАДБИРКОРЛИК - ЗАМОН ТАЛАБИ

Яқинда эълон қилинган «Хусусий тадбиркорликда ташаббус кўрсатиш ва уни рағбатлантириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони ўтган йилги 21 январда чиққан «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармондан кейинги тадбиркорлик тўғрисидаги энг асосий ҳужжатлардан бири бўлди.

Фармоннинг қиммати шундаки, унда давлат ташкилотлари билан хусусий корхоналар, фирмалар тенг ҳуқуқли бўлиши уқтирилган. Бу эса тадбиркорларга жуда катта қулайлик туғдирди. Шу боисдан биз келажакка ишонч билан бошқармамизнинг шаҳар ва туманлардаги бўлимларини тузмоқдамиз. Фармоннинг учинчи бандида кўрсатилганидек, хусусийлаштиришдан тушган маблағнинг 50 фоизини шаҳар ва туман бўлимларимиз орқали тадбиркорларни қўллаб-қувватлашга сарфлаймиз. Натижада кичик корхоналарда саноат корхоналари қуриш учун кредитлар берамиз, ишчи ўринларини яратишда ҳамкорлик қиламиз.

Мазкур Фармоннинг яна бир бандида хўжалик судларига хусусий корхона эгалари учун давлат ҳақини олдиндан тўлатмай даъво аризаларининг қилиниши мумкинлиги ишбилармон ва тадбиркорларга катта имтиёз бўлди. Мисол учун илгари бирор хусусий кичик корхона 100 минг сўмлик миқдордаги маблағни ундириш учун камида 10 минг сўм тўлаши керак эди. Бошқача қилиб айтсак, айни пайтда 10 минг сўми йўқ корхона, 100 минг сўм кредитни ҳам ололмас эди.

Яна шуни алоҳида қайд этиш керакки, ушбу Фармонда кўрсатилганидек, «Ташаббус — 94» танловини ўтказиш ҳар бир тадбиркорни янги ютуқларга руҳлантириб юборди.

Эндиликда туман ва шаҳар ҳокимликларининг вакиллари тадбиркорлар билан мунтазам учрашувлар ўтказмоқда. Улар тадбиркорларни қандай муаммо безовта қилаётгани, бу борада учраётган тўсиқлар ҳақида сўраб-суриштирадиган бўлишди. Эндиликда, тадбиркорлик тизимлари кўпайиб кетди. Фикримча, буларнинг ҳаммасини бирлаштириш керак. Натижада бу давлат корхоналари раҳбарлари учун ҳам қулайлик туғдиради. Чунки улардаги бўш турган хоналар ва ишлаб чиқариш воситаларини ижарага беришга, танлов асосида сотишга қулай имконият яратилди.

Ниятим, Президентимизнинг мана шу Фармонини тегишли идоралардаги барча масъул кишилар чуқур ўргансинлар. Ҳаётга тадбиқ қилсинлар. Унда яқин орада ўз самарасини, мевасини бера олиш имкониятлари кўзда тутилган.

Бизга берилган ўша имкониятдан, кучдан фойдаланиб қолайлик, азизлар. Ҳар бир тадбиркор ишчилар ўрнини яратсин ҳамда аҳоли учун зарур бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаришда чинакам фидойилик кўрсатсин.

Жаъфарали МУСТАҚИМОВ,
кичик ва ўрта тадбиркорликка кўмаклашувчи республика жамғармаси Наманган вилояти бошқармасининг бошлиғи.

Элликқалъа туманидаги «Москва» жамоа хўжалиги ҳудудида қисқа муддат ичида консерва заводи қуриб битказилди. Бу корхона ишга тушгач, 100 дан зиёд қишлоқ меҳнаткашлари иш билан таъминланади. Маҳаллий бозор эса тотли, арзон маҳсулот билан тўлдирилди. Уй соҳибалари эса қишга консерва тайёрлашдек оғир вазифадан қутулишди. Деҳқонлар учун ҳам қулайлик туғилди. Чунки завод маъмурияти туманидаги 8 хўжалик билан маҳсулот етказиб бериш юзасидан шартнома тузди.

Корхона қуввати йилига 5 миллион шартли банка консерва тайёрлашга мўлжалланган. Турли мураббо, шарбат, повидло ва бошқа 17 хил маҳсулот тайёрланади. Маҳсулотнинг бир қисми эса давлатга ва Россиянинг Иркутск вилоятидаги шерикларга мол айирбошлаш учун жўнатилади.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхонанинг бир гуруҳ ишчилари дастлабки маҳсулотларни намойиш қилишаётир. 2. Завод цехларидан бирида.

А. МУРОТОВ (ЎзА) олган суратлар.

БАҒРИ КЕНГ КИШИЛАР

Қишлов қандай ўтяпти?

«Чимқўрғон» Фориш туманининг йирик хўжаликларидан бири. Одамлари меҳнаткаш, танти. Ўз ишини билиб қилади. У йўқ-бу йўқ, деб нолишмайди. Айтмоқчи бўлганимиз шуки, кўплаб чорвачиликка ихтисослашган хўжаликларнинг бугунги иқтисодий аҳволи мақтагулик эмас, аммо чимқўрғонликлар ўз кунини ўзи кўрадиган уддабурон жамоа.

— Қиш чарчатмаяптими? — деб сўраймиз хўжалик директори Сафарбой Алимхоновдан.

— Шукр, ҳаммаси яхши кетяпти. Чорвани қишловдан талафотсиз олиб чиқиш учун ем-хашакимиз етарли. Бунинг устига ҳаво ҳам бизга қарашяпти. Чўпонларимизнинг иссиқ-совуғидан хабар олиб турибмиз. 31 минг бош қўйимиз бор. Шунинг 19 минг 700 таси совлиқ. Насиб қилса, бу йил тўл яхши бўлади.

— Ўтган йил қандай бўлди?

— Ёмонмас. Соғлом, дуркун 11300 қўзи ўстиришга қолдирилди. Қабул пунктларига қарийб ўн минга тери топширилди. Чорванинг наслини яхшилаб, туғишини кўпайтиришни мақсад қилиб қўйганмиз. Фақат шу соҳага эътибор бериб, бошқа тармоқларни унутаётганимиз йўқ. 550 тонна ғалла йиғиб олдик. Иқтисодимизни ўйлаб озроқ жойга пахта эккандик. Ҳосили 450 тонна бўлди. Яна 700 та отимиз ҳам бор.

Илғор чорвадорлар ҳақида сўрагандик Сафарбой ака самимий оҳангда: «Шу чўпонларимизга раҳмат, қаттиқ ишлаяпти. Ҳаммаси пешқадам», деди. Қўйчивонлардан Қанай Маметов, Умрзоқ Тутқабоев, Жуман Авелханов, Онарқул Шинбуриевлар ўтган йил ҳар юз бош қўйдан 116—130 тадан қўзи олишган. Сафарбой аканинг ўғли Ержон ҳам чўпон. Ўзи мол дўхтири. Ҳозир унинг қарамоғида 560 бош қўй бор. Умуман, яйлов кезиб сурув боқиб юрганларнинг ҳар бири мақтовга лойиқ. Улар аҳолининг чорва маҳсулотларига бўлган талабини қондириш, шу боравида иқтисодимизни яхшилаш йўлида меҳнат қилишаётир. Қўра-қўтонлар хўжалик марказидан олисда. Шундай бўлса-да, кунаро улар ҳолидан хабар олиб турилибди.

Чимқўрғонлик чорвадорлар бағри кенг, дилкаш инсонлар экан. Муҳими, бу жойларни ўзларига макон билиб, ҳалол меҳнат қилишаётир. Эртанги кунга ишонч билан қарашяпти.

Равшан ШОДИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Журналист нуқтаи назари

МУВОЗАНАТ НУҚТАСИ

Ҳаётдаги ҳамма мавжудотнинг мувозанат нуқтаси бор. Ана шу нуқта бўлмаганда гиёҳ ҳам, ҳатто тош ҳам қаддини тик тутолмасди. Табиатнинг олий неъмати ҳисобланган инсоннинг ҳам мувозанат нуқтаси — иймон-эътиқод, адолатпешалик мудом улуғланиб келаётир. Ана шу мувозанатни бир меъёрда сақлаб келаётганлар эл орасида обрў топиб, халқни улуғ кунлар сари бошламоқдалар. Қадимий ва муқаддас ҳисобланган Бухорода иймон-эътиқодли кишилар илгари ҳам, ҳозир ҳам кўп бўлган. Шу боис Бухоро обидалари, анъаналари асрлар оша яшаб келяпти, қадриятлар қайта қаддини тиклаяпти. Элим деб, юртим деб ёниб яшашни, ҳалол меҳнат қилишни эътиқод деб билганлар сафи тобора кенгайиб бораётганлиги иқтисодий ислоҳотларга қанот бағишламоқда. Буни Бухоро тумани мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Туманнинг халқ хўжалиги, иқтисодиёти йил сайин ривожланиб бормоқда. Биргина ўтган йили ҳар гектардан 36 центнердан, жами 36463 тонна «оқ олтин», 5261 тонна бошоқли дон йиғиштириб олинди.

Халқнинг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабини қондириш борасида ҳам катта ишлар қилинди. Бултур аввалги йилга қараганда давлатга сабзавот, узум, картошка, мева мўлжалдагидан анча кўп сотилди. Бундан ташқари давлатга гўшт, сут, тухум топширишда ҳам кўпчилик ўсишга эришилди.

Чорвачилик фермаларини хусусийлаштириш ниҳоясига етказилди. Ҳозир туманда 19 та чорвачилик фермаси хиссадорлик жамияти шаклида ишлаётир. Бу ўз самарасини беряпти. 108 та деҳқон (фермер) хўжалигидан 98 таси мустақил фаолият кўрсатмоқда.

Халқимизда минг қўшчига бир бошчи, деган нақл бор. Ишбоши ҳалол, адолатли, иймон-эътиқодли бўлса, эл оч қолмайди, қашшоқ яшамайди. Буни туман ҳокими Элмурод Шомуродов яхши билади. Чунки, у оддий оиладан чиққан. Бир неча йил жамоа хўжалигига раҳбарлик қилган, қишлоқдаги муаммолардан хабардор. Элнинг қувончи нима, ташвиши нима — моҳиятини тушунади. Адолат юзасидан иш қуради. Сир эмас, илгари Бухоро гази Уралгача етса-да, тумандагилар тезак ёқишарди. Кейинги икки йилда газлаштириш борасида кўп ишлар қилинди. Биргина ўтган йили 80 километр газ қувури тортилди. 1196 хонадонга иссиқлик олиб кирилди. Ҳозиргача 166 аҳоли қўрғонидан 140 таси табиий газдан баҳраманд бўляпти. 6 та қишлоқ газлаштириляпти. Йилнинг биринчи чорагида туман тўлиқ табиий газ билан таъминланади.

Халқ саломатлигини мустаҳкамлаш аҳолини ичимлик сув билан таъминлашга ҳам боғлиқ. Бир йил мобайнида 20 километр сув қувури ётқизилди. Аҳолининг қарийб 50 фоизи ичимлик суви билан таъминланди. Ҳозир эса 135,5 километрли қувур тортилмоқда.

Боғча ва мактаблар қурилишларига ҳам эътибор катта. Бултур Галаосиё шаҳрида 1300 ўринли мактаб, «Ўрта Осиё», «Маданият», С. Убайдов номли жамоа хўжаликларида 150 ўринли болалар боғчаси қурилиб, ишга туширилди. «Ўрта Осиё» жамоа хўжалигида саломатлик маскани очилди.

Сарбон ҳушёр бўлса, карвон адашмайди. Элга қайишган, элни сийлаганни эл сийлайди. Ҳоким, сир эмас, тумандаги деярли ҳамма оилани билади, аҳволидан хабардор. Шу боис 2500 кам таъминланган оила унинг назоратида. Яқинда шу оилалар фарзандларига пойабзаллар бепул берилди. 2193 оилага бир миллион 509 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

— Давр талабидан орқада қолган, ўз ҳузур-ҳаловатини ўйлаган раҳбарнинг юзи албатта бир кунмас-бир кун ерга қарайди. Бойликка ҳирс қўйишнинг оқибати ёмон. Ислоҳотлар талабини пайқамаслик эса ношудлик. Бизда ҳам аравани тортолмайдиган айрим раҳбарлар учраб туради, — дейди Э. Шомуродов. — Яқинда уларнинг анчаси билан хайрлашдик.

Дарҳақиқат, ақл билан, адолат билан иш қурадиган давр ҳозир. Халқни боқиш, кийинтириш йўлида тинмай ишлайдиган раҳбарга ҳамма дилини очади. Сир эмас, туманда анча муаммолар мавжуд. Лекин ҳамжиҳатлик, аҳиллик бор экан, улар ечимини топади. Ҳаммаси юқорида айтилган мувозанат нуқтасига путур етказмасликка боғлиқ.

Аммо, иймон куйса куйсин, қозон қайнасин, дея атрофига хайрихоҳларни йиғиб, уларга «ширали» мансаб топширадиган ҳокимлар камми? Бундай ҳол Ғиждувон туманининг собиқ ҳокими З. Шарипов фаолиятида авжга чиқди. Ачинарлиси шуки, ҳоким ҳолвани ейиш билан чекланмади-да. Айрим жамоа хўжаликларига ўз изидан юрадиган кадрларни раҳбар этиб тайинлади, уларнинг мутахассислиги билан эса ҳисоблашмади.

Туманда чорвачилик, айниқса, қолоқликка юз тутди. Сут, гўшт камайиб кетди. Чорва моллари кўпайиш ўрнига кескин камайди. Чунончи, қўй-эчкилар бир йилда 2080 бошга камайди. Нуқсонларни кўрсатганларга иғвогар, деб қаралди. Кадрлар сиёсатидаги мувозанатнинг бузилиши туманни шу аҳволга олиб келди!

Яқинда бўлиб ўтган сессияда З. Шарипов туман ҳокими вазифасидан четлатилди. Энди ўйлаб кўринг: киндик қони тўкилган жойнинг эли ундан юз ўгирди! Собиқ «раҳбар» учун бундан қаттиқ жазо бўлмаса керак.

Иймон-эътиқод ҳамроҳ бўлмаган, элни ўйламаган раҳбар обрўйини асло сақлаб қололмайди. Бу тоифадагилардан қанча тезроқ ҳоли бўлсак шунча яхши!

Даврон БАҲРОНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

ГУЛИСТОН. (Мухбиримиздан). Бу ерда Сирдарё вилояти фаоллари йиғилиши бўлиб ўтди. Унда маданий-маърифий ишларни янада жонлантириш ва ривожлантириш, тўй ва маъракаларни ихчамлаштириш, уларни замонавий руҳда ўтказиш тўғрисидаги масалалар муҳокама этилди. Вилоят ҳокимининг ўринбосари Собиржон Усмонов маъруза қилди.

Юртимизда тўй, турли маросимлар ва маъракалар кўп. Эндиликда уларга замонавий тус бериш, ихчамлаштириш, турли исрофгарчиликлардан ҳоли этиш борасида барча жойлардаги каби Сирдарё вилоятида ҳам қатор тажрибалар тўпланмоқда. Шу билан бир қаторда бу борада жиддий муаммолар ҳам мавжуддир.

Маърузачи, музокарачилар ва сўзга чиққанлар ана шулар ҳақида фикр юритдилар.

Вилоят фаоллари йиғилишида республика маънавият ва маърифат жамоатчилик кенгаши раиси, академик Эркин Юсупов сўзга чиқди.

Абдужалил УМАРОВ.

«КАТТАҚЎРҒОН: КЕЧА ВА БУГУН»

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Каттақўрғон шаҳар кенгаши биносида китобхонлар анжумани бўлиб ўтди. Шаҳар ҳокимлиги ва ХДП шаҳар кенгаши ташаббуси билан ўтказилган адабий-мусиқали тадбир «Каттақўрғон: кеча ва бугун» китобининг нашр этилишига бағишланди. 4000 нусхада «Зарафшон» нашриётида чоп этилган бу китобда қадимий Суғд давлати ҳамда Кушон хонлиги таркибидаги Каттақўрғон шаҳри, унинг ўтмиши ва бугуни ҳақида батафсил маълумотлар бор.

Анжуман қатнашчилари мазкур китобни нашр этишда жонбозлик кўрсатган Ўзбекистон Фанлар академияси Археология илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими Амриддин Бердимуродов, олимлардан марҳум Нуриддин Шукуров, Раҳмонқул Орзибеков, Муҳаммаджон Маҳмудов, Раъно Фозилова, Исомиддин Салоҳий ва бошқаларнинг хизматини алоҳида таъкидлашди. Анжуман каттақўрғонлик шоирлар шеърлари асосида ижро этилган куй-қўшиқлар ва мушоира билан якунланди.

Абдуазиз ҲОШИМОВ.

Темурнома

БЕАДАД МАЪРИФАТ

> **Биз ким - мулки Турон**
> **Амири Туркистонмиз.**
> **Биз ким - миллатларнинг**
> **Энг қадими ва энг улуғи**
> **Туркнинг бош бўғинимиз.**
>
> **Амир Темур.**

Бугун ўзларини Ватан фарзанди деб ҳисоблаган инсонлар Туркистоннинг ижтимоий, иқтисодий, маданий ҳаётида муҳим ўрин тутган бу улуғ зотни хотирлаб, унинг руҳи олдида тавоб этмоқдалар. Мустамлакачилик, улуғ давлатчилик йилларида нашр қилинган катта-кичик илмий китоблар, мақолаларда Амир Темур ҳақида саводсиз, жоҳил деган қабилдаги ҳақиқатдан йироқ, ғаразли фикрларни шу даражада кўп, қайта-қайта такрорладикки, уларга ўзимиз ишонаёздик.

Шўро жамияти мактабларида таълим олган ёшларга «ўтмишда подшолар саводсиз, золим бўлганлар, бир гуруҳ юқори мансабдор сарой аёнлари, бойлар, руҳонийлар меҳнаткаш халқни моддий, маънавий жиҳатдан эзганлар. Ана шунинг учун ҳам қашшоқлашган аҳоли подшоларга, давлатга қарши бўлганлар...» қабилидаги фикрлар қайта-қайта ўргатилди. Ана шу «синфийлик ғояси» Амир Темурни ҳам четлаб ўтмади. Ўрни билан шуни таъкидламоқчимизки, ҳамма жамиятларда ҳам, ҳар бир халқнинг маърифатли, саводхонлик даражаси пастроқ қатлами бўлган. Бироқ ўтмишда Шарқда, Туркистонда аҳолининг маънавий маданияти кучли бўлганлигини зинҳор унутмаслигимиз керак. Ўтмишда подшолар ҳокимият тепасига келганларига қадар махсус маърифат-маданият, ҳарбий санъат, сиёсат-дипломатия мактабларини ўтаганлар. Амир Темур ҳам ўз ҳаёти давомида мазкур мактабларни бир неча бор ўтаган.

Ҳа, соҳибқирондек пурҳикмат инсонлар, ноёб заковат ва шижоат эгалари, қолаверса, Туркистон фарзандлари ҳар қандай ҳасадлар, бўҳтонлар, тош отишлардан юқори турадилар.

Тарих макон ва замонсиз бўлмаганидек, ҳақиқатдан айри, йироқда ҳам яшай олмайди. Ундай тарихнинг умри қисқа бўлади. Бу фикр энди исбот талаб қилмайди. Чунки Амир Темур саводсиз, жоҳил эмас, балки катта маърифат эгаси, пурҳикмат, халқпарвар инсон бўлганлиги бутун дунёга маълум бўлиб қолди. Юртбошимиз улуғ аждодларимизнинг жамиятдаги хизматлари ҳақида гапириб «Тарихий шахслар ўз ўрнига қўйилмас экан, бундай тарих кемтикликка маҳкумдир. Бундай кемтикликни ўз даври тикламаса келажак албатта тиклайди. Вақт буюк ҳакам, у ҳамма нарсани ўз ўрнига қўяди,»— деб жуда адолатли фикрни билдирган эди.

Ана шу адолат мезонига риоя қилиб, XIV асрнинг 80-90 йиллари — XV асрда ёзилган, Соҳибқирон Амир Темур, унинг давлат идора тартиблари, ички ва ташқи сиёсати... тўғрисида маълумот берувчи «Темур тузуклари», «Зафарнома», «Темур тарихида тақдир ажойиботлари». «Матлаи саъдайн», «Равзат ус — сафо», «Зафар йўли» каби ўнлаб манбаларда, шунингдек ўша даврнинг етук тарихнавис олимлари Шарафиддин Али Яздий, Низомиддин Шомий, Ибн Арабшоҳ, Фосиҳ Ҳавофий, Давлатшоҳ Самарқандий, Абдураззоқ Самарқандий, Мирхонд, Навоий, Бобурларнинг асарларида ул зот ўз замонасининг маърифатли, художўй инсони бўлганлиги кўп марталаб қайд этилган.

Ана шу табаррук манбаларда фахр билан қайд этилганидек, Шаҳрисабз вилоятининг нуфузли барлос уруғи вакили Амир Муҳаммад Тарағай ва бухоролик шайх Убайдуллоҳнинг қизи Тегина Бегим оиласида 1336 йил 9 апрелда Темур таваллуд топган. У дастлабки саводхонликни волидаи муҳтарамасидан ўрганди.

— Мен етти ёшга тўлганимда,— деб қайд этилган Темурнинг таржимаи ҳолида, — мадрасага топширишди ва қўлимга сўзлар жадвалини тутқазишди. Мен ўқий бошладим ва эришган муваффақиятларимдан ғоят севинчга тўлдим. Мен тўққиз ёшга тўлганимда беш вақт намозни ўргандим ва мактабдаги барча ўқувчиларга бошлиғ бўлиб олдим. Ўн икки ёшга тўлганимда болаларча ўйинлардан орланадиган бўлдим.

У ўн олти ёшга тўлганда отаси Амир Муҳаммад Тарағай масжидга олиб бориб, хутба ўқитади ва армияга бошлиқ қилиб тайинлайди. Ўн етти ёшидан бошлаб отасининг катта мулкини, чорвасини бошқарди. Ўн саккизда, ўша вақтда Туркистонда юз берган мураккаб сиёсий ишларга аралаша бошлаган («Зафар йўли», 31-35 бетлар). Шундай қилиб Темур Тарағай йигирма ёшга етганда нафақат маърифатли инсон бўлиб камол топди, балки ҳарбий, молия, сиёсий ишларда ҳам мукаммал билим, тажрибага эга эди.

Темур эндигина ақлини таний бошлаган кезлардан то умрининг охиригача маърифат ўрганди, маънавиятини дунёвий ва исломий билимлар билан бойитди. Билим ва эътиқод чашмаси бўлган Қуръону каримни, Ҳадису шарифни кунт билан ўрганди ва бутун ҳаёти давомида уларга асосланиб иш кўрди, сиёсат юритди. Шундай экан, Амир Темур жоҳил бўлган деган фикрга ҳеч қандай асос йўқ. Чунки тақводор мусулмон, Қуръону карим, Ҳадису шарифга эътиқод қилган имонли инсон ҳеч қачон жоҳил бўла олмайди.

Унинг ёшлигиданоқ етук маърифатли, ислом арконларига, ислом маданиятига эътиқодли, художўй инсон бўлиб улғайганлигини, унинг феъл-атворидаги 12 сифатидан ҳам аниқ билса бўлади. Уларда камтарлик, адолатлилик, поклик, дунёвий ва исломий қонун-қоидаларга қатъий риоя қилиш, дунё тўплашга ружу қўймаслик, меҳнаткаш халқнинг аҳволидан ҳар доим хабардор бўлиб туриш, уларнинг арзларини эътибор билан эшитиш, талабларини бажариш, барча раиятнинг касб-корли бўлишига эришиш, мамлакат ободлигини таъминлаш, давлатнинг қудратини, шон-шуҳратини ошириш, Туркистондек Ватан билан фахрланиш, олиму-фузалолар, шайхларни эъзозлаш,ислом байроғини ҳар доим баланд сақлаш каби ўнлаб инсоний сифатлар мужассамлашган.

Бобомиз ўз ҳаёти давомида эришган барча ғалабаларини, Олтин Ўрда асоратидан озод бўлган Туркистон давлатининг жаҳоншумул шон-шуҳратини Аллоҳнинг марҳамати деб билди. Темур маърифатининг, маънавиятининг улуғлиги шундаки, у исломнинг қудратини, маданиятини жаҳолат, хурофот, бидъат, ғофиллик, мутаассиблик каби ақидалардан, асоратлардан фарқ қила билди. Чунки у зот Қуръон ва Ҳадисда алоҳида қайд қилинган «Бидъат — хурофотга берилган одам то уларни тарк этмагунча, унинг қилган савобли ишларини Тангри қабул қилмайди»,— деган фарзий талабни яхши билган. Ул зот умрининг охиригача Қуръони каримдаги «Таҳлақу би — аҳлақ Аллоҳ»— яъни Аллоҳга манзур, маъқул ахлоқли бўлинг,— деган қоидага амал қилиб, ўз йўлини ёритиб борган.

Маърифат ва маънавият балоғатига эришган Темур йигирма бир ёшида Ҳиротда ўз даврининг йирик олими шайх Зайниддин Абу Бакр Тойободий билан учрашади. Шайх ёш Темурда жуда улуғ келажак борлигини сезиб, дуойи фотиҳа беради, белига камар боғлайди, бошига кулоҳ кийгизади ва қўлига узук тақади. Узукнинг кўзида ёзилган «рости — русти» ибораси, яъни «ҳаққонийлик ва одиллик ҳар қандай балодан халос қилади»— деган маъно берар эди. Ана шу узукни соҳибқирон ҳар доим бармоғида эъзозлаган.

Унинг юксак маърифатли, маънавиятли, ҳокисор инсон, ноёб донолик ва заковат эгаси бўлишида шайх Шамсуддин Кулол, шайх Саййид Барака, шайх Зайнуддин Абубакр, шайх Убайдулло каби пирларининг ҳам таъсири салмоқли бўлган. Улардан айримлари саройда соҳибқирон ҳузурида яшаганлар. У давлатнинг қандай масаласини муҳокама қилмасин, қаерга бормасин маънавий пирлари билан фикрлашган. Ҳатто бир неча йил давом этган ҳарбий сафарларда ҳам пири билан бирга бўлган.

Мажозий пири бўлмиш хўжа Аҳмад Яссавий қабри устига 1395 йилда узунлиги 65, кенглиги 46 метр бўлган марказий жамоатхона, 35 хужрали бир неча гумбазли мақбара қурдирди. Мақбара ичида олти юз челак сув сиғадиган дошқозон ўрнаттирди. Дошқозонда ҳар кун қанд қўшилган ширин сув қайнаб турган. Зиёратга, жума намозига келганлар шу табаррук оби ҳаётдан ичганлар.

Амир Темур юксак маърифатли, маънавиятли, пурҳикмат доно киши бўлганлиги ўз навбатида XIV аср иккинчи ярми — XV аср бошларида Туркистоннинг ижтимоий, сиёсий, иқтисодий, маданий, маиший, мудофаа, халқаро ҳаётида, тизимларида ўзининг амалий ифодасини топди: Биринчидан, Туркистонда XIV асрнинг 50-60 йилларида сиёсий вазият бирмунча мураккаблашган эди. Халқ оммаси, хусусан маҳаллий феодаллар Олтин Ўрда ҳукмронлигидан озод бўлиш учун янгидан ҳаракат бошлаган эдилар. Ана шу озодлик ҳаракати тепасида Амир Темур турди. Бўлаётган сиёсий вазиятга донолик билан баҳо берди, хулоса чиқарди. Шуни унутмаслигимиз керакки, Амир Темурга ҳокимият мерос қолган эмас.

У салтанат учун ўн йилдан кўпроқ вақт тўхтовсиз курашди ва 1370 йилда Самарқандни эгаллаш билан мақсадига эришди. Чет эл асоратидан озод бўлган мустақил Туркистон давлатига асос солди. Бу курашда у ҳеч қачон чекинган, иккиланган эмас.

Иккинчидан, у ўз ҳукмронлиги даврида Туркистоннинг нафақат юз эллик йиллик асоратларини тугатди, балки уни иқтисодий жиҳатдан дунёда энг тараққий этган давлатлар даражасига олиб чиқди. Экин майдонлари кенгайди, деҳқончилик хўжалиги, ҳунармандчилик ишлаб чиқариш, савдо муносабатлари юксалди. Туркистон жаҳоншумул давлатлар даражасига кўтарилди.

Яна бир аҳамиятли томони ўша давр феодал тузуми шароитида энг такомиллашган давлат идора тартиблар тизимига асос солди. Бундай марказлашган адолатли қонунлар асосида иш кўрувчи давлат идора институти ҳали Шарқда ҳам, Европада ҳам қарор топмаган эди. «Темур тузуклари» давлатнинг асосий қонунлар мажмуаси, ўз даврининг Конституцияси ҳисобланган. Адолат ва шариат талаблари билан йўғрилган қонунлар марказий ҳокимиятдаги амир ва шаҳзодалар учун ҳам, вилоят беклари учун ҳам ягона бўлган.

Шунингдек, соҳибқирон бобомиз ҳукмронлиги даврида Туркистонда тамоман янги молия, солиқ тизими жорий этилди. Ундан кўзланган мақсад давлат хазинасини бойитиш, мамлакатни иқтисодий, маданий ривожлантириш, аҳолининг кам таъминланган қисмини ижтимоий ҳимоялашдан иборат бўлган. Молия тизимида солиқ сиёсати муҳим ўрин тутган. Бироқ у ҳар қандай сабаблар билан аҳолидан ундириладиган солиқларни кўпайтиришга ҳамиша қарши бўлган. Фақат ҳосил ва даромад аниқ ҳисобга олиниб, солиқ миқдори белгиланган. Янги ерларни ўзлаштирувчилар, боғлар барпо этувчилардан уч йилгача солиқ олинмаган. Шаҳзодалар, вилоят ҳокимлари ҳар доим давлат молия назоратидан ўтказилган. Молия ва солиқ интизомини бузганлар, жамиятдаги мавқеидан қатъи назар, қаттиқ жазоланган. Амир Темурнинг молия ва солиқ сиёсати кўпроқ раиятнинг манфаатини ҳимоя қилишга йўналтирилган.

Туркистоннинг XIV аср 80-90 йилларидаги ижтимоий тараққиётини шундан ҳам билса бўладики, у Шарқдаги Хитой, Ҳиндистон, Миср давлатлари, Ғарбий Европанинг Франция, Англия, Испания, Португалия қиролликлари билан дипломатия, иқтисодий, савдо алоқалари ўрнатди, ҳамкорлик қилди. Осиё ва Европа бозорларида Туркистоннинг қишлоқ хўжалик, ҳунармандчилик, саноат маҳсулотларига талаб тобора ошиб борди. Шу тариқа Туркистон давлати дунёвий аҳамият, эътибор қозона бошлади.

Туркистон XV асрнинг охирларига келиб бутун Шарқда энг йирик илм-фан марказига айланди. Амир Темур давлатида олиму-фузалолар, шайхлар, шоиру-ёзувчилар, мусаввир, меъморларга моддий қулайликлар яратиб берилди, алоҳида меҳрибонлик, илтифот кўрсатилди. Уларнинг барчаси давлат ҳимоясига олинди. Натижада Туркистоннинг шарқона маданияти, санъати, бадиий ижоди, кенг халқ оммасининг эса маънавияти тобора юксалиб борди.

Темур қўмондонлигида ягона ҳарбий интизомга бўйсунувчи мунтазам, қудратли армияга асос солиндики, у Туркистон ерларининг яхлитлигини таъминлабгина қолмай, айни пайтда шарқий-жанубий Россия князликларини Олтин Ўрда мустамлакачилигидан озод этди, Ғарбий Европа халқларини Султон Боязид ҳужумидан сақлаб қолди.

Жаҳонгирнинг юксак маърифатини, маънавиятини ифодаловчи бундай далилларни яна кўплаб келтириш мумкин. У катта маърифат ва маънавият, донолик ва заковат каби инсоний фазилатларга эга бўлмаганда, Қуръону карим, Ҳадису шарифни мукаммал билиб, уларга қатъий риоя қилмаганда улуғ Туркистон давлатини жаҳоншумул ғалабаларга эриштира олмаган бўлар эди.

Кимлигимиздан қатъи назар, Амир Темурдек табаррук зотлар ҳақида фикр юритиш кишидан катта маъсулият талаб қилади. Улуғ аждодларимиз тўғрисида қанчалик тўғри ҳақиқатни айтсак, улар бизга шунчалик пок руҳий мадад, маънавият ато этадилар. Ўзлигимизни англашга ёрдамлашадилар. Миллий ғурур, туйғуларимизни, қадриятларимизни тиниқлаштирадилар. Бизни инсоф, имон, диёнатга, Ватан фарзанди бўлишга даъват этадилар.

Мансур ОЛТИН ўғли,
тарих фанлари доктори,
профессор, Термиз Давлат
университети Ўзбекистон
тарихи кафедрасининг мудири.

ХАЛҚАРО КЎЗГУ

СТАНЦИЯ ҚУРИЛЯПТИ

· Покистон Ташқи ишлар вазирлиги вакили мамлакатда ядро синовларини кузатиб борувчи станция қурилаётганини тасдиқлади. Унинг таъкидлашича, Исломобод Ҳиндистондаги ядро синовларини назорат қилиб бориш ниятида. Янги станция Исломобод яқинидаги Карвал шаҳрида қурилади ва хориж технологияси билан жиҳозланади.

КИЧИК ДАВЛАТДА ҲАМ УРУШ

· Мьянма давлати шарқидаги Карен автоном округида 2000 нафар ҳукумат аскари Карен миллий иттифоқининг охирги таянчи бўлган Коумура шаҳрини ўраб олдилар. Сўнгги жангларда ҳукумат ҳарбийларидан 80 нафари ҳалок бўлган. Коумура шаҳрини 800 га яқин исёнчилар ҳимоя қилмоқда. Маълумки, Карен халқи миллий мухториятни сақлаб қолиш учун 1948 йилдан буён курашиб келади.

САМОЛЁТ ТЕКИН, БИРОҚ ЭҲТИЁТ ҚИСМ ҚИММАТ

· АҚШ маъмурияти Бангладеш ҳарбий ҳаво кучларига 12 та «Т-378» ўқув-машқ самолётларини текин беришга қарор қилди. Бироқ, кейинроқ ушбу самолёт учун эҳтиёт қисмлар нақд пулга сотилади. Америка элчихонаси матбуот хизмати вакилларининг таъкидлашича, самолётлардан фақат учувчилар тайёрлаш мақсадида фойдаланиш мумкин, улар жанговар қуроллар билан жиҳозлашга мослашмаган.

НИЗОМ НАШР ЭТИЛДИ

· Хитой фан ва техника ишлари давлат қўмитаси ҳамда сирларни қўриқлаш давлат бошқармаси ҳамкорлигида «Фан ва техникага оид сирларни қўриқлаш ҳақида низом» нашрдан чиқарилди. Хитой фан ва техника ишлари давлат қўмитаси раиси Хан Дзцяннинг таъкидлашича, мазкур низом Хитой иқтисодиётини юритишда ёрдам беради.

ҲАМКОРЛИККА ҚИЗИҚИШ КАТТА

· Украина Олий Кенгаши Раиси Александр Мороз Куба халқ ҳокимияти миллий ассамблеясининг соғлиқни сақлаш ишлари бўйича қўмита раиси Карлос Дотрес билан учрашди. Украина Куба билан шакар саноати ва нефть қазиб олиш бўйича ҳамкорлик қилишга қизиқиш билдирмоқда.

ЧЕГАРА ҲАМОН НОТИНЧ

· Тожикистон — Афғонистон чегараларини бузиб ўтиш ҳоллари ҳамон содир этилмоқда. Ўтган пайшанба куни Россия чегарачилари Панж дарёси яқинида 10 кишидан иборат чегарабузарларнинг йўлини тўсишди. Душанбедаги Россия ҳарбий вакилларининг таъкидлашича февраль бошидан буён чегарани бузиб ўтишга ўн мартадан ортиқ уриниб кўрилган.

ДУДАЕВЧИЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

· ГРОЗНИЙ. Жоҳар Дудаев Россия Федерацияси ҳарбий раҳбарларининг режасидан жуда яхши хабардор. У ҳатто Россия армияси бош қўмондонлигининг Чеченистондаги ҳарбий ҳаракатлар харитасига эга. Айрим хабарларга кўра, Чеченистондаги тинч аҳолининг ҳалок бўлиши кўпчиликни қўлига қурол олишга ундамоқда. Авваллари Дудаевнинг мухолифи бўлган кишилар энди унинг сафига келиб қўшилмоқда.

САВДО ВАЗИРИНИНГ ТАШРИФИ

· ҚУВАЙТ. Америка Қўшма Штатлари савдо вазири Рональд Браун расмий ташриф билан Қувайтга келди. У Қувайт амири Шайх Жабер ал-Аҳмадга АҚШ Президентининг мактубини топширди. Р. Браун бошчилигидаги ишбилармонлар делегацияси Қувайт давлати вакиллари билан савдо-иқтисодий алоқларини ривожлантириш борасида музокаралар ўтказади.

СУРИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ БАҲОСИ

· ДАМАШҚ. Сурия Президенти Ҳафиз Ал-Асад Франция ташқи ишлар вазири Ален Жопе бошчилигидаги Европа Иттифоқи делегацияси аъзолари билан учрашди. Сурия президенти Европа мамлакатларининг Яқин Шарқда тинчликни сақлаш ишига қўшаётган ҳиссасини юқори баҳолади. Шунингдек, у минтақадаги хавфсизликни таъминлашга Исроил турли тўсиқлар қўяётганини қоралади.

КЕСКИН ВАЗИЯТНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЙЎЛИ

· БМТ. Ангола ташқи ишлар вазири Венасиу де Силва Моура БМТга мурожаат қилиб, ушбу халқаро ташкилотнинг тинчликни сақлаш қўшинларини зудлик билан Анголага юборилишни сўради. Унинг фикрича, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг аралашуви билангина мамлакатдаги кескин вазиятни барқарорлаштириш мумкин.

МОСКВАГА ТАШРИФ

· УЛАН-БАТОР. Мўғулистон Бош вазири Пунцагийн Жасрай Россия Федерацияси ҳукуматининг раҳбари Виктор Черномирдин таклифига кўра март ойининг охирида Москвага расмий ташриф билан келади. Ташрифдан кўзланган мақсад икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий, фан ва техника соҳаларидаги ҳамкорликни ривожлантиришдир.

ЖАҲОН ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА

· ПЕКИН. Хитой келгуси бир неча йил ичида рангли телевизорлар ишлаб чиқаришни жаҳон талаблари асосида ривожлантиришни режалаштирмоқда. Режага кўра, Хитой электроника вазирлиги янги техника, технология ва моделларни тинимсиз ўзлаштиради ҳамда рангли телевизорларнинг барча турларини ишлаб чиқаради.

(Жаҳон ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

Избоскан тумани маркази — Пойтуғ шаҳридаги шойи тўқиш ҳиссадорлик жамияти ўнга яқин турдаги матолар ишлаб чиқаради. Бу корхона ўтган йили 3741 погон метр шойи газлама ишлаб чиқариб, режани ортиғи билан бажарган эди. Ушбу йилда эса корхона ишчи-хизматчилари 4000 погон метр маҳсулот тайёрлашни мўлжаллашган.

Корхона ишчиларининг асосий қисмини аёллар ташкил қилишади. Улар учун бу ерда ошхона, тиббий кўрик хонаси, кутубхона ва дам олиш хоналари мавжуд. Бундан ташқари 120 ўринли болалар боғчаси ҳам мавжуд.

СУРАТДА: тайёрлов цехининг илғор ишчиси Муҳаббат Эргашева.

Ш. ОЛИМОВ (ЎзА) олган сурат.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

ЯНГИЛИКЛАР ВОҚЕАЛАР ХАБАРЛАР

· Табобат

САЛОМАТЛИК ДОРИХОНАСИ

· ФАРҒОНА. Олтиариқдаги «Саломатлик» кичик корхонаси ташкил топганига кўп бўлгани йўқ. Лекин бу корхона аҳолини дори-дармонлар билан таъминлашда савобли ишлар қилмоқда.

— Ўтган ойда 100 минг сўмлик дори-дармон келтирдик, — дейди хусусий дорихона соҳиби Боқижон Ҳасанов. — Ўтган йили эса 900 минг сўмлик 30 турдаги дори тайёрлаб сотганмиз. Дориларимиз арзон. Жумладан, пенициллиннинг бир донаси бозорда 20 сўмгача бўлса, бизда 7 сўм 20 тийин туради.

Дорихонага маҳсулотлар Россия ва бошқа жойлардан мол айрибошлаш йўли билан келтирилмоқда. Айни пайтда дорихона эгалари 2 гектар майдонга 6 хил доривор ўсимликлар экишган. Ўтган йили бундай гиёҳлардан 6 минг кути дори тайёрланди. Аҳоли дорихона хизматидан мамнун.

Алишер ИБОДИНОВ.

· Савдо

ҚУРИЛИШБОП МОЛЛАР

· ХОРАЗМ. Урганч қурилиш материаллари ҳиссадорлик жамияти қошида тижорат ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. «Хоразмқурилишматериалсавдо» фирмаси бу борада фаоллик кўрсатмоқда. Асосий вазифа қурилишбоп молларни келтириб, аҳоли ва ташкилотларга сотишдан иборат.

Фирма ташкил топганига кўп бўлгани йўқ. Лекин кўплаб шифер, цемент, асбест, қувур ва ванналар келтирилди. Корхона директори Т. Эшоновнинг таъкидлашича, тез орада вилоят аҳолисини ва қурилиш идораларини турли маҳсулотлар билан таъминлашга эришилади.

Қурбон МУҲАММАДРИЗО.

Кўкаламзорлаштириш

БАНДИХОНДА БОҒ КЎПАЙСА

ТЕРМИЗ. Бандихонликлар ташкил топганига эндигина 3 йил бўлган туман ҳудудини кўкаламзорлаштиришга ҳаракат қилмоқдалар. Аммо нав-ниҳолларни яшил тус олдириш осон кечмаяпти.

Бу сафар туман ҳокимлиги бу борада ўзига хос йўл тутди. Яъни, мактаб жамоалари бу хайрли ишга сафарбар этилди. Ҳар бир мактабда 10 минг тупдан дарахт кўчатлари ўтқазиш вазифаси юкланди. Ўйлаймизки, пахта-йиғим теримида шижоат кўрсатган ўқувчи-ёшлар кўкаламзорлаштириш ишларида ҳам ибрат бўлишади. Фақат кўчатлар ундириб олингандан кейин уларни муҳофаза этиш ишларига катталар бош бўлишса бўлгани.

Олимжон УСАНОВ.

· Ободончилик

КАЙКОВУСНИ ТОЗАЛАБ

· ТОШКЕНТ. Собир Раҳимов туманидаги «Иттифоқ» маҳалласида хайрли ишлар амалга оширилмоқда.

Маҳалла қўмитаси раиси Мирсолиҳ Мирзараҳимов ёрдамчилари Турсунхўжа Эргашев билан Эркин Содиқовлар гапни бир ерга қўйиб, маҳаллада ҳашар эълон қилишди. Маҳалладошлар Кайковус ариғини тозалаб, атрофларини ободонлаштиришга киришдилар. Туман ҳокимлиги томонидан ажратилган транспорт воситалари чиқиндиларни пешма-пеш ташиб турди. Юсуф Шомансуров номли 11-мактабнинг юқори синф ўқувчилари ҳам ҳашарда ғайрат кўрсатишди.

Муҳаббат РАСУЛОВА.

ALWAYS Coca-Cola

АЗИЗ ҲАМШАҲАРЛАР!
"КОКА-КОЛА" ИЧИМЛИГИ ТОШКЕНТ ЛТД" ҚЎШМА КОРХОНАСИ "БЕШ-ЁҒОЧ" БОЗОРИ СУПЕРМАРКЕТИДА МАХСУС ЯНГИ ФИРМА ДЎКОНИНИ ОЧДИ

ФИРМА ДЎКОНИДА СИЗЛАР УЧУН БАРЧА ҚУЛАЙЛИКЛАР ЯРАТИЛГАН:
— хоҳлаган миқдорингизда "Кока-Кола" бўш шишаларини нақд пулга топширишингиз мумкин.
— исталган миқдордаги "Кока-Кола" бўш шишаларини мазкур ичимликка алмаштиришингиз мумкин.
— якка тартибда ва хусусий савдо фаолияти кўрсатаётганлар ҳамда барча мижозлар "Кока-Кола" ичимлигини нақд пулга улгуржи харид қилишлари мумкин.
— "Кока-Кола" ичимликлари арзон нархларда мижозларга тавсия этилади.

ФИРМА ДЎКОНИ ҲАМИША ХИЗМАТИНГИЗГА МУНТАЗИР!

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, "Беш-ёғоч" бозори, Супермаркет.

Coca-Cola

АЗИЗ ҲАМШАҲАРЛАР! "КОКА-КОЛА" ИЧИМЛИГИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ "ОЗИҚ-ОВҚАТ" АКЦИОНЕРЛИК УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО БИРЛАШМАСИНИНГ ШИША ИДИШЛАР ҚАБУЛ ҚИЛУВЧИ ҚУЙИДАГИ САВДО ШОХОБЧАЛАРИГА "КОКА-КОЛА" ИЧИМЛИГИ БЎШ ШИШАЛАРИНИ ТОПШИРИШИНГИЗ МУМКИН:

1. Шайхонтохур туманида — "Ғунча", "Ўрда", "Шопойиз", "Бозирғон", "Оқ тепа" дўконлари
2. Акмал Икромов туманида — 1-, 2-, 8-, 10-, 11-, 13-, 15-, 17-, 18-, 20-, 22-, 24-, 26-,31-, 39-дўконлар
3. Мирободод туманида —"Анвар Туроб", "Нур сари", 5-сонли, "Камилия", "Охунжон ота", "Мунис нур", "Равшан-Дилшод", "Сарикўл", "Хумонон бут", "Кумуш зар" дўконлари
4. Чилонзор туманида — 13-, 14-, 21-, 22-, 22/1-, 24-, 26-, 17-дўконлар.
5. Собир Рахимов туманида — 3-, 8-, 12-, 16-, 21-, 25-, 30-, 32-, 41-, 49-, 62-, 71-дўконлар.
6. Юнусобод туманида — 26-, 64-, 65-, 49-, 56-, 32-дўконлар.
7. Яккасарой туманида — 4-, 27-, 36- ва "Зилола", "Шоҳида" дўконлари
8. Сирғали туманида — "Ёркин", "Феруза", "Марғубахон", "Севиль", "Орзу-ният", "Раҳбарнисо", "Улуғбек юлдузи", "Ас-сарь", "Г.Самандар", "Мангуберди", "Фароғат", "Шуҳратшоҳ" дўконлари.
9. Мирзо Улуғбек туманида — 3-, 5-, 6-, 8-, 9-, 10-, 11-, 13-, 15-, 16-, 18-, 21-, 22-, 23-, 27-, 37-, 39-, 50-, 53-, 65-дўконлар.
10. Бектемир туманида — 1-, 3-, 9-, 13-, 16-, 23-, 24-дўконлар.

ЁДИНГИЗДА БЎЛСИН, "КОКА-КОЛА" БЎШ ШИШАЛАРИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТОПШИРИШ СИЗГА ДОИМО ҚУЛАЙЛИКЛАР ЯРАТАДИ!

Маълумотлар учун телефонлар: 45-13-57, 45-33-47.

ALWAYS Coca-Cola

Ўзбек феъли

ҚАНДОЛАТДАН ШИРИН ДУНЁ, БУ ДУНЁ

Шоберди бахшини лутф этиш... Бундан-да осон иш борми, дерсиз. Кимсан — Шоберди Болтаев Бойсуннинг Мунчоқ қишлоғидан. Сурхондарё бахшичилик мактабининг йигирманчи асрдаги булбули. Собир Термизий мукофоти номзоди. Йигирмата достон куйлайди. Битта дўмбирасининг мадҳини юз элликта қўшиққа солиб айтади. От пойгасида Авазхоннинг мағлубиятини айтиб, манман деган дийдаси қаттиқ одамларнинг киприкларига томчи қўндирган одам. Яна нима...

Ана энди гапни давом эттирганимга гўё менинг Шоберди ака билан таниш-билишлигим халақит бераётгандай. У чертган дўмбира нағмаларини соатлаб тинглардим. Оҳанглар ёд бўлиб кетганди. Қўшиқларини хиргойи қилардим. Шоберди бахшини мен гўё Гўрўғли Султон билан қўшни-ҳамсоя яшаб ўтган одам бўлса керак, Юнусу Мисқол парилар дамлаган чойдан ичган бўлса керак, Авазхону Ҳасанхонларга қўшилиб, ҳарбий «командировка»лар гаштини сурган бўлса керак деб ўйлардим. Айниқса, Алпомишнинг ўғли Ёдгор — «Жодугар жетим бола»нинг Шобердига жиян-пиянлиги бормики, уни бунчалик ҳам меҳри товланиб куйламаса деган хаёлларга берилганимни айтинг. Шу хаёлпарастлик қутқуси бўлса керакки, биринчи бор бахшини Тошкент аэропортида чипта тополмаганиданми торйқиб турган пайтида учратганимда, Шоберди дегани наҳотки шу одам бўлса деб анчагача оғзим очилиб унга қараб қолганман. Кейинги учрашувларимизда эса мен торйққан одамни эмас, дўпписию, зар чопонини ҳисобга олмаганда фақат оқ «Жигулиси»ни ялтиллатиб миниб юрадиган, бир гапириб ўн куладиган, ёши ўтган сайин кулиши ўзига ярашиб бораётган одамни кўрдим. Шоберди бахши Сурхондарёдаги раҳбарларнинг кўпчилиги билан қалин. Бу қалинликни сезганимда ундан ранжигандай ҳам бўлдим. У нуфузнинг пинжига тиқилармикан деган шубҳага бордим-да, тўғриси. Лекин яна иккинчи бир нарсани англаб қойил қолдим: ҳеч кимга ялтоқланмайди. Кўнглидан кечган гапини айтиб тураверади. Ички «демократияси» зўр. Алпомиш билан ҳам, Култой чўпон билан ҳам битта тилда гаплашади. Шоберди бахши чорак аср бўлдики, эл орасида қўшиқ айтади: тўйларда, гурунгларда, расмий давраларда, йиғинларда... Шоберди таклиф қилинган тўй довруғи бир ой аввал элга таралади. Шоберди билан айтишувга шайланиб, таклиф қилинса-қилинмаса, қўшни элатлардан шоирлар, бахшилар, қўшиқчилар бу тўйда ҳозир бўлишади. У қатнашган тўй Сурхондарёда энг катта, энг тартибли, энг эсда қоларли тўй бўлади. «Мода»га кирган, бу санъат осмонининг яккаю ягона юлдузи менман деб кўкрагига урганлардан қанчаси тойиб кетмади санъат саҳнасининг сирпанчиқ зинапояларидан. Бироқ Шоберди бахши — ўша-ўша. Чорак асрдан буён. Эл билгандан буён. Чунки Алпомишу Қултой чўпонни тенг оҳангларда куйлай билади.

Тўйлардаги қўшиқларини эшитиб, айримлар Шоберди — бахши эмас. Шоберди — артист. Хонанда. Тўйбоп хонанда, деб ҳам нолишади. Шоберди акамлар хафа бўлмасинлар-у, бу гаплар ҳам бежизга эмас. Дўмбираларини овозни кучайтирувчи электр ускунасига улайдилар. Бошқалар чертганда шунчаки «тингир-тингир» қиладиган дўмбира Шоберди аканинг қўлида гумбирлаб овоз чиқаради. Битта дўмбира билан у бутун бир оркестр уддалаши лозим бўлган оҳангни чиқара олади. Бахшининг овозини сўраманг: тенорми, басми — англай билмай қоласиз. Қўшиқ бошлашдан олдин бир кулади. Бир қимтинади. Бир тебранади. Дўмбирасини бир бағрига босиб чертади. Сўнг:

Осмонда бор тонг юлдуз,
Худонинг нури сизу биз,
Тилло қалпоқ, бўтакўз, —
деб қўшиқ бошлайди.
Мастона-ё, мастона,
Довруғинг элга достона, —

ни айтганидан кейин-ку еру осмон гир айланиб рақсга тушиб кетар.

«Ана шунда» элнинг оқсоқоли пайт пойлаб, Шобердига луқма қилади. Эй, Мунчоқ қишлоғидан чиққан булбул, сени қишлоғимизнинг бобойлари кутиб қолишди. «Ана шунда» дўмбира овоз кучайтиргичдан узилади. Дўмбирадан ҳали ҳеч қанақа нота қолипига солиб кўрилмаган, номини ҳеч ким, ҳатто Шоберди бахшининг ўзи ҳам билмайдиган, эҳтимол минг йиллардан буён, эҳтимол ҳозир илк бор чалинаётган, одамзот фақат қулоқ билан эшитиб эмас, кўз билан термилиб тинглайдиган куй тарала бошлайди. Бахши яна бир кулади. Бир қимтинади. Дўмбирасини бир бағрига босади. Сўнг, бошланадику олдин термаю кейин достон айтиш:

Дунёсан-а дунёсан, эски қўрғонсан-о,
Ошиқларга сена-ма қандолатдан ширинсан-о...

Дўмбира авж пардаларга кўтарилади. Дўмбира макон ва замон деган тўсиқларни гўё чилпарчин қилиб улоқтиради. Шоберди бахши бир зумда етти йил чоҳда ётган Алпомишнинг Қоражон дўсти бўлиб куйлай бошлайди. Ойпарининг қадам ташлашини етмиш бешхил сифатлаш билан таърифлаб турган кўнгли шайдо ошиқ йигитга айланади. Култой чўпон қиёфасида қишлоққа хуфёна кириб келаётган Алпомишнинг абгор ҳолда кир ювиб ўтирган онасига дуч келиб қолганидан юрак-бағри ўртаб, дўмбирасини баттар бағрига босади.

***

Бир гурунгда кимдир эй, Шоберди бахши, бизнинг замонамизда бахшиларнинг энг зўри қайси бахши, деб сўради.

— Эй, содда одам. Бу дунёда шоиру полвон деганлари озгина ғирромчи келади. Ҳар қайсиси ўзини, худо хоҳласа, ўзимиздан зўри йўқ, деб тураверади, — деб жавоб қилди бахши. Даврада гуриллаб бир кулги кўтарилди. Шоберди бахши лабларини бир қимтиб олди-да, гапини давом қилди: Мен Хушбоқ Мардонқул ўғлини зўр дейман. Шерободлик Шерка бахшининг невараси. Ҳа, энди уккаарининг ўғли достонни воған-воған билади. Бир камчилиги бор. Овози ёзувга тушмайди. Масалан, кассетадан эшитиб ёки кўриб бўлмайди. Уни ёнига ўтқизиб олиб тингласангиз...

— Қодир бахши-чи?

— Ҳа, энди, Қодир Райим ўғлининг таърифига тилимиз лол. Қодир бахшини Эргаш Жуманбулбул ёки Фозил Йўлдошлар кўргандами, эй, Қўнғиротнинг боласи, носингни тупуриб ташлагину, тўрга ўтгин деб мулозамат кўрсатишармиди. Худонинг фақир бандаси эди, бечора. Эй, бир болакай, бий қўшиқ айтиб бейинг, бобо, деса, шунинг ҳам раъйини қайтармасди. Бир ёниб, бир куйиб, бир қувнаб айтганига нима дейсиз:

Олпинчоқли — солпинчоқли,
Ўрта бўйли, кенг қучоқли.
Бўйнида санам мунчоқли,
Ёнбошида гул чочоқли, —

ана шу қофияни йигирма-йигирма беш мисраларда кетма-кет улаштиришини кўрсангиз эди.

Уҳ, бу қўшиқларни тинглашга бардошингиз етсин эди, оғам. Шундай одам кўп нарсани ўзи билан олиб кетди. Бу унинг айби эмас. Бу — бизнинг айбимиз бўлди. Одамзот шундай ўзи — бирон нарсанинг қадрини у йўқолгандан кейин англаб қолади. Мана, бировнинг қаттиқроқ йўталишидан серияли кинолар ишлашиб турган замонда Комилжондай (Отаниёзовни айтмоқчи) одамдан қолгани ярим соатлик лента. Темурмалик деган режиссўрнинг отасига раҳмат бунинг учун. Қодир бахшиям... Ҳа, раҳматлик энди...

— Сизни ҳам кинога туширишганми? — сўрайман мен.

— От миндириб, тоғликларга қўшиқ айттириб, денг.

— Яхши эмасми?

— Йў-ўғ. Яхши-и. Кино қилинади-ю, бошимиз осмонга етмайдими?! Лекин бир репитиция деган гап бор экан. Қайсидир бир кўрик олдидан Амин Карим деган продюссерми, бошқами, репитиция қилмасанг, сени тасвирга олмаймиз, самоучкасан, дейди. Ўргат, нима деб репитиция қилай дедим. Олдин, қўшиқни айт, кейин ўргатаман, дейди. Мен, бир айтганимни айнан қайтариб айта олмайман, дўмбирам нимани айт деса, шуни айтаман дедим. Бирни у деди, бирни мен. Ва бу гал ҳам дўмбирамнинг айтганини қилдим. Бор-ей, деб кўрик-пўригини ташлаб уйга кетдим.

— Тўғри бўлганми шу?

— Нотўғри бўлган. Кимгадир аччиқ қилиб, юртнинг обрўсига талошишдан четда қолганмиз.

— Демак, дўмбирангиз ҳам хато қилар экан-да.

— Хато қилмаган. Фақат ясамачилик бўлмасин деган. Эсингиздами, ҳов, Қорабековулда бўлган манзара... Зўр чиқди. Репитициясиз. Кинога ана ўшандай пайтда олишса экан...

Бахшининг бу манзарани қўмсаб тилга олишида жон бор. Тўқсон учинчи йилнинг ёз ойлари бошларида у билан Туркманистонга сафар қилдик. Насибани қарангки, XIX асрда яшаб ўтган туркманларнинг оташин шоири Сейидназар Сейдийнинг Қорабековул туманида қад кўтарган ҳайкалини очиш маросимига қатнашиб қолдик. Чоржўй шаҳри томон кетган йўлнинг кунчиқар томони — адирлик. Адирликнинг ҳув баланд нуқтасида ҳайкал. Юз-кўзларидан шижоат ёғилиб турган шоир (айни пайтда лашкарбоши) жангу жадални қўмсаган тўр бедов жиловини тутганча уфқдан кўзини олмай турибди.

Ҳайкалнинг пойида — кенгиш супа. Супага зинапоя билан чиқиб борилади. Йўлаклар безатилган. Теварак-атрофда ўтовлар тикилган. Э-ҳе, шундай байрамки, бошларингиз айланиб кетади.

Шоберди бахши шоир эмасми, чор атрофга қарашиб, безовталаниб қолди. Қоғоз тараддуд қилиб унчалик чиройли бўлмаган (ўзи тушунса бўлди-да) хат билан ёза бошлади. Дастлаб у Сейдийнинг ҳайкал пойида битилган шеъридан

Элим учун ширин жондин кечарман,
Дулдул бўлиб, қанот боғлаб учарман, —

деган мисраларини кўчирди. Сўнг шеърни у ўзининг сўзлари билан давом эттирди:

Дўстим, бугун сенга қучоқ очарман,
Йўлларингга гул-чечаклар сочарман,
Оғам, келдим, тўйинг бўлсин муборак!

Кўп ўтмай навбат Шоберди бахшига берилди. Бахши дўмбирасини бир бағрига босди. Сейдий шоирнинг юзидаги шиддат Шоберди шоирнинг юзига инди. Дўмбира гумбурлади. Овоз жаранглади. Йўқ, дўмбира гумбурламади, гўё Сейдийнинг чопиб келаётган бедови туёқларидан дашт-адирликлар гумбурлаб кетгандай бўлди. Ва гўё Шоберди бахши Сейдий биродарига жўру жўш бўлиб дўстлик, тинчлик, мустақиллик мадҳини куйлай бошлади.

Олдинига синашта назар билан супанинг четида Шоберди бахшига қараб турган суқсурдай йигит завқига чидай олмадими, рақсга туша кетди. Изидан бошқа раққос ва раққосалар. Ана ўшанда ишонганман мен Шобердининг ўзи ҳам, дўмбираси ҳам назаркарда эканлигига. Ва шундан сўнг бахшини танимасдан олдин у ҳақда ўзим тўқиган ривоятлар мен ўйлаганчалик уйдирма эмасдир-ов, деган хаёлларга бордим. Ахир Шоберди бахши Гўрўғли султон билан бир вақтлар қўшни — ҳамсоя яшамаганда, у ҳақдаги достон-достон гапларни қаердан ҳам биларди дейсиз.

Олимжон УСАНОВ.

Китоб жавонингизга

ҚИММАТЛИ ҚЎЛЛАНМА

Профессорлар Сайдулла Мирзаев ва Саид Шермуҳаммедовнинг «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган «Ҳозирги замон ўзбек адабиёти» китобида ўзбек адабиётининг 1917 йилдан то ҳозиргача бўлган давр жараёнини бугунги ижтимоий-сиёсий қарашлар, янгича тарихий-илмий асосда ёритишга ҳаракат қилинган. Олий ўқув юртлари ўқитувчи-талабаларида бундай қўлланмага эҳтиёж аллақачон сезилган эди.

Жамият ривожи бир кунда кўзга ташланмайди. Бинобарин, тарихни унга қандай муносабат билдирилишидан қатъи назар, ўчириб ташлаб бўлмайди. Муаллифлар адабиёт тарихини даврларга бўлишда ана шу қонуниятларга риоя этишга ўрганишни таклиф қилишган: 1. Октябрь инқилоби, фуқаролар уруши, халқ хўжалигини тиклаш даври (1917—1929 йиллар). 2. Янги жамият қуриш учун кураш даври (1929—1941 йиллар). 3. Ватан уруши ва урушдан кейинги дастлабки йилларда ўзбек адабиёти (1941—1956 йиллар). 4. Янги ўзбек адабиёти тарихининг ҳозирги босқичи.

Тўғри, бу даврийлик совет даври қўлланмаларидагига ўхшаб кетади. Бироқ уни шарҳлашда, тадқиқ этишда замон талабларига мос йўл тутилган. Бу қисмда аввало, янги адабиёт ўтмиш ўзбек мумтоз адабиётининг қонуний меросхўри ва ўзига хос тарихий давоми эканлиги таъкидланади. Шу билан бирга янги ўзбек адабиётининг шаклланиши, ривожланиши бугунги кун нуқтаи назаридан таҳлил қилинади. Муҳими, ўша даврлар адабиёти ҳақида ўқувчига жуда кўп, пухта, аниқ маълумотлар берилади. Муайян даврнинг адабиёт тараққиётидаги ўрни ҳар томонлама баён этилади. Яна бир томони китобда адабиётнинг партиявийлиги, ижод эркинлиги, адабий таъсир ва адабий алоқалар мавзуи янгича талқин этилган. Адабий таъсирни идеаллаштириш, ёзувчи ижодидаги барча мувоффақиятларни бўлар-бўлмасга адабий таъсирнинг натижаси сифатида қарайвериш шарт эмас, деган хулосага келинган.

Китобнинг иккинчи қисми бевосита ўзбек адабиёти намояндаларига бағишланган.

Бундан ташқари, баъзи ижодкорларга хос бўлган, аммо илгари айтилмаган фазилатлар ҳақида гапириб ўтилган. Фақат бугина эмас. Китобда адабиётимиздаги қусурлар ҳам кўрсатилган. Жумладан, шахсга сиғиниш ва турғунлик даври тақозосига, шароитига кўра баъзи шоир ва ёзувчилар ижодида «ура-урга», мадҳиябозликка йўл қўйилгани, «қизил» асарлар битиш анъана бўлгани, совет воқелиги ортиқча мақталиб юборилгани тўғри қайд қилинган. Шунингдек, муаллифлар, адибнинг айрим ҳаракатлари учун унинг бутун ижодини йўққа чиқариш, асарларидан қора доғ излаш мумкин эмас, деган фикрни ҳам айтишган.

Хуллас, мазкур қўлланма адабиётчилар, олий ўқув юрти талабалари учун ўз вақтида чоп этилган дарслик бўлди. Айрим камчиликлардан қатъи назар, у ўқувчида бугунги адабиётимиз тарихи ҳақида тўлақонли тасаввур пайдо қила олади. Китоб мустақиллик жараёни адабиётшунослигининг дастлабки меваси сифатида ҳам қимматлидир.

Ботир ВАЛИХЎЖАЕВ,
Шавкат ХОЛМАТОВ,
Исроил МИРЗАЕВ,
филология фанлари докторлари.

Ўзбекистон — Корея

«ТЭДО МУМУН» — «АДОЛАТ БАРЧА ТЎСИҚЛАРНИ ЕНГАДИ»

Кеча Тошкентдаги меъморлар уйида Корея Республикасининг машҳур сураткаши Кан Сон Хекнинг асарлари кўргазмаси очилди. Унда намойишга қўйилган суратларнинг бадиий ижроси ва жўшқин ҳаётбахшлигини кўриб санъаткорнинг маҳоратига тан бермай иложингиз йўқ. Дунёдаги турли танловларнинг юзлаб олтин медаллари соҳиби кўргазмасини ташкил қилишда шоир, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Борис Пак ва унинг рафиқаси, педагог олим Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Александра Ким жонбозлик қилдилар. Бу оила ўтган йили Корея Республикаси Президенти шахсий меҳмони бўлди ва мамлакат бўйлаб икки ҳафталик сафар қилди. Шоир Борис Пак шу сафар таассуротлари билан ўртоқлашди.

— Аввало шуни мамнуният билан айтиш керакки, Ўзбекистон ва Корея Республикалари ўртасидаги чинакам дўстлик алоқалари иқтисодий ва маданий ҳамкорлик соҳаларида яхши ривожланиб бормоқда. Ўтган йили Тошкент давлат консерваториясининг ректори Офелия Юсупова бошчилигида шу даргоҳ музикачи педагоглари Корея Республикасига ижодий сафар қилишди. Октябрь ойида эса умр йўлдошим Александра Ким билан бу юртга зиёрат қилиш шарафига муяссар бўлдик. Сафарнинг ҳар бир куни ғоятда ҳаяжонли, завқли ва қувончга бой бўлди.

— **Борис ака, Корея Республикасини юксак ривожланган мамлакат дейишади...**

— 48 йил муқаддам республика деб эълон қилинган мамлакат ҳудуди 99 минг квадрат километр бўлиб, унинг 70 фоизи тоғ ва тошлоқдан иборат. 1950—53 йиллардаги урушдан кейин харобалардан қад кўтариб ер куррасининг энг юксак ривожланган мамлакатлари қаторидан ўрин олди. Унинг майдонини Ўзбекистонимиз ҳудудига солиштирадиган бўлсак, бизнинг еримиздан беш марта кичик жойни эгаллайди. Демак, улар қандай қилиб бундай катта ютуқларга эришмоқда экан, деган савол туғилади. Корейс мўъжизасининг сирлари шундаки, фақат ва фақат ижодий меҳнат, бардошлилик ва сабр-қаноат, бир-бирини чексиз ҳурмат қилиш ва дин йўлидан бориш. Албатта, бунинг учун миллатнинг ягона жипслиги, АҚШ ва бошқа ривожланган мамлакатларнинг

инвестиция мадади, Америка, Хитой, Япония ва учинчи дунё мамлакатлари билан ишончли саноат-савдо алоқаси муҳим ўрин тутади.

— **Пойтахт Сеулни ғоятда ораста дейишади?**

— Унда бутун мамлакат аҳолисининг тўртдан бир қисми яшашига қарамай ҳаммаси гўзал ва ораста. Очиғини айтадиган бўлсак, бирор жойда ахлат уюми кўринмайди. Масалан, ахлат ташлаш учун пул тўлаш керак. Эски телевизорни ташламоқчи бўлсанг, унинг қиммати баробарида пул тўлайсан. Биз борганимизда Сеул ўзининг 600 йиллик тўйини нишонлашни ниҳоясига етказаётган экан.

— **Мамлакат раҳбарининг асосий сиёсий дастури нимлардан иборат экан?**

— Давлат бошлиғининг асосий сиёсий йўли янги Кореяни бунёд этиш. Бу йўлда учрайдиган табиий ва сунъий тўсиқлар — маҳаллийчилик, порахўрлик, таъмагирликка қарши қаттиқ кураш бошланган экан. Бу борада турли идоралардаги раҳбарлик лавозимлари орасида икки қайта тозалаш ўтказилган. Шунинг учун ҳам мамлакат бўйича, «Тэдо мумун» — «Адолат ҳамма тўсиқларни енгади» деган шиор амал қилмоқда.

— **Қандай ташкилотларда бўлдингиз?**

— Бизни маданият ва санъат тараққиёти ассоциациянинг Президенти Ли Сон Зэ, маданият ва спорт вазири Ли Мин Суп, мусиқа уюшмаси раиси Бэк, Нак, Хо, спектакллар уюшмаси раиси Им Ионг Унг, чет эл уюшмасининг раҳбари Шин Хонг Хва билан дўстона учрашувларимизда мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва маданий алоқалар ривожланиб бораётгани мамнуният билан қайд этилди.

— **Корейслар орасида мусулмонлар ҳам борми?**

— Корейслар ўз хоҳишига қараб турли динларга сиғинишади. Шу жумладан 1967 йилда мусулмонлар федерацияси тузилган. 20 минг корейс мусулмонлари бу йил Сеулдаги хонақоҳ масжидининг 20 йиллигини нишонлашади.

Сеулдаги мусиқали-хореография миллий театрида «Когурё руҳи» достонини кўрдик. У эрамизгача 37 йилдан эрамиздаги 668 йилгача бўлган даврда Когурё давлати таркиб топиши ҳақида ҳикоя қилади. Ўзбекистонимиз Президенти Ислом Каримов Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам сафари чоғида Ким Пен Хва номли халқ корпорациясида бўлган учрашувда Ўзбекистон корейслари ўзбеклар каби ғоятда меҳнатсевар, ҳалол, ерни севадиган одамлар, дўст, байналмилал халқ, шунинг учун ҳам уларни қондошимиздек ҳурмат қиламиз, бу дўстликни қадрлаймиз, деган мазмундаги сўзлари ўша томоша залидан менга илҳом бериб турди.

Суҳбатдош:
Абдулла ПЎЛАТОВ.
«Ўзбекистон овози»
махсус мухбири.

Суратда: Корея маданият ва санъат равнақи уюшмаси Президенти Ли Сон Зэга миллий тўн кийгизилган пайт.

Табобат оламида

ИНСОННИ ЁШАРТИРИШ МУМКИНМИ?

Нима деб ўйлайсиз, машҳур рассомлар, сиёсатчилар, саҳна юлдузлари, кино артистлару миллионерлар кўпроқ нимага қизиқишади? Маълум бўлишича, бундай тоифадаги одамлар Аллоҳнинг иродаси деб узлатга оёқ узатувчиларга қараганда яшаб қолишнинг, қолаверса, ёшаришнинг усулларига кўпроқ қизиқарканлар. Боиси, улар бундай даволаш усули — ҳужайрали ёки муқаддас жарроҳлик борлигидан хабардор бўлишган.

Одамлар 2 минг йиллардан бери саломатлик ва ёшариш омиллари ҳақида ўйлайдилар. Лекин бундай ният кўпроқ эртаклардагина намоён бўларди. Эндиликда эса ҳужайра жарроҳлигини «ҳақиқатга айланган эртак», «табобатдаги инқилоб», «мўъжиза» деб атамоқдалар. Бунинг боиси бор. Чунки бундай даво усули самарали кечади. Одамлар бедаво рақдан, тузалмас Даун ва Паркинсон дардларидан, ҳатто бепуштлик ва эркакча «ожизлик»дан ҳам фориғ бўлишлари мумкин экан.

Маълумотларга қараганда, турли даврларда бундай нафис жарроҳликдан фойдаланган Фрэнк Синатра, Марлен Дитрих, Тито, Чаушеску, Конрад Аденауэр, Фидель Кастро, Ричард Никсон, Чарлз Чаплин, София Лорен, Уинстон Черчилль, Дуайт Эйзенхауэр, Рональд Рейган, Пабло Пикассо, Сальвадор Дали, Джон Рокфеллер, Джимми Картер, Джон Кеннеди каби машҳур кишилар бундай давонинг мижози бўлишган эканлар. Ҳатто пинҳона даволаш усулидан собиқ совет даврининг йирик сиёсий раҳбарлари, атомшунос олимлар ҳам фойдаланишган. Албатта, бундай даво ва ёшаришнинг сири нимада эканлиги кўпчиликни қизиқтириши табиий. XIX асрдаёқ бундай нoёб даволаш усули очилган эди. Асосий муолажа ҳайвон ёки одамлардан олинадиган тирик ҳомила ҳужайрасини дардманд танасига юборишдан иборат.

Қизиги шундаки, бундай «дармондорини» қабул қилган бемор ўзини яхши ҳис этади. Касалликларга қарши курашиш жараёни табиий кечади. Олимларга маъқул келган томони ҳам бундай йўл билан йўл-йўлакай ўзга моддани инсон танасига мувофиқлашиб кетиш муаммосини ҳам ҳал қилиб олишгани бўлди.

Ҳужайра ҳомиласидан тайёрланган эритмадан фойдаланиш инсон танасининг ривожланишида муҳим омил бўлиб хизмат қиларкан. Унинг ёрдамида инсоннинг табиий ҳимоя кучлари сафарбар бўлади ва қабул қилинган эритмани қаерда макон топишига «ҳомийлик» қилади. Бир сўз билан айтганда, инсон танаси шифо топиш йўлини ўзи танлашлиги намоён бўлади. Бундай дорининг кучи қоидага мувофиқ бир ойдан кейин ўзини кўрсатади ва бир марта қабул қилингани 2 йилгача самара бериб туради.

Бундай даволаш усулининг аҳлоққа зид томонлари ҳам борлиги сир эмас. Айтайлик, фақат молиявий бели бақувватлар ҳамда Голливуд юлдузлари фойдаланишгани эътирозга сабаб бўлиши мумкин эди. Аксига олиб кенг табобат амалида бундай усулдан фойдаланишга йўл очилганда унга қарши чиқувчилар пайдо бўла бошлади.

Кейинги 20 йил мобайнида Америкада ҳужайрали шифолаш усулига қизиқиш ортиб кетди. Турли афсона ва гап-сўзлар, шов-шувларга сабаб бўлди. Хусусан, ибодатхоналар «мўъжиза»га қатъий қаршилик кўрсатдилар. Бунинг оқибатида 1988 йили Рональд Рейган шу маънодаги тадқиқотлар учун маблағ ажратишни ман этди. Кейин илмий изланишлар махфий тус олди. Баъзи олимлар эса бу воқеани ўзлари учун ёмон қабул қилишди ва АҚШни тарк этишгача бориб етдилар. Ҳозирги Президент Билл Клинтон ўз бошқарувининг учинчи куниёқ бундай изланишга йўл очди. Аммо Америка «табобатнинг келажаги» деб аталувчи йўналиш борасида қарийб 5 йилга орқага чекинган эди. Жаҳон Соғлиқни Сақлаш Ташкилоти йўналишларида аниқ фикрлар бор: ҳужайрали шифолаш усулидан фойдаланилганда фақат 300—400 граммли ҳомилаларга эътибор қилинади. Уларни бекорга йўқ қилиб юборгандан кўра саломатликни мустаҳкамлаш йўлида фойдаланиш умидворлик уйғотади.

Бугунги кунда АҚШда бу муаммонинг ечими топилган. Бир қанча қонунлар ишланган.

Масаланинг қизиқ томони шундаки, бу борадаги ишлар собиқ Иттифоқ қолаверса, Россияда ҳам ҳар томонлама ўрганилган. Чунончи, Россия медицина фанлари академиясининг Бутунроссия доялик ва гинекология марказида, профессор Геннадий Сухих бошқараётган лабораторияда ҳужайра ҳомиласидан фойдаланиш борасидаги ишлар бадастир қилинган. Ҳатто масаланинг аҳлоқий тарафлари ҳам ижобий ҳал этилмоқда. Хусусан, Дмитрий Зибин бошқариб турган «Биомаш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси лабораториясида фақат ҳомила ҳужайрасидан фойдаланибгина қолмай, бундай усулни ҳайвонот дунёсидан олиш йўллари ҳам изланмоқда. Ҳар қалай инсон боласининг бирдан-бир орзуси ҳисобланган ёшартириш омилини оммавий тарғиб этиш ва амалда қўллаш ишлари борасида ижобий одимлар бўлишини вақт кўрсатади.

Татьяна ПОЛЯКОВА,
Виктор РОМАНЕНКО,
(«Аргументы и факты» ҳафтаномасидан қисқартириб олинди).

Тошкент шаҳар, Мирзо Улуғбек тумани, 1-«Қорасув» даҳасидаги 308-ўрта мактабга ўзбек тилида дарс берувчи тарих ва ҳуқуқшунослик фанлари бўйича ўқитувчилар

КЕРАК.

Маълумот учун телефон: 66-49-00.

«ЎЗКООПҚУРИЛИШ-ТАЪМИНОТ» ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ТУГАТИЛАДИ

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой давомида қабул қилинади.

Тел: 48-38-37, 48-42-14.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Азиз ҚАЮМОВ, Алишер МАРДИЕВ, Аслиддин БОЛИЕВ (масъул котиб), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Тўхтамурод ТОШЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ҳайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими - 33-76-04, 32-54-06.
Қабулхона -- 33-65-45, 32-55-15.

Реклама ва эълонлар бўлими тел: 33-38-55, 32-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда -- 5-27-11; Жиззахда -- 3-31-86; Нукусда -- 7-58-83; Урганчда -- 6-51-35;
Бухорода -- 3-54-87; Навоийда -- 3-74-76; Самарқандда -- 35-22-90; Фарғонада -- 26-37-16;
Гулистонда -- 2-26-22; Наманганда --6-43-43; Тошкентда-- 32-26-70; Қаршида -- 3-25-79; Қўнғиротда -- 5-26-24.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. Газета офсет усулида А--2 форматида босилади.
Ҳажми 2 босма табоқ. Г -- 0051, 43324 нусхада босилди.

Навбатчи муҳаррир Ҳ. НОСИРОВ, навбатчи Ҳ. ЭРМУҲАММАД.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 21.00.

1 2 3 4 5 6